

Rapport | 2022-12-05

Prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Södertälje

- en omfattningskartläggning under 2022

Socialkontoret
Sandra Hallgren
Vuxenheten
08-5230 4254
sandra.hallgren@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1.	Inledning och syfte	3
2.	Sammanfattning.....	3
3.	Definitioner.....	6
4.	Bakgrund	7
4.1	Människohandel i Sverige	7
4.2	Prostitution i Sverige	8
4.3	Regionala kontexter	10
5.	Genomförande och struktur.....	10
6.	Resultat.....	12
6.1	Samverkansavtal med Stockholms stad.....	12
6.2	Socialtjänsten.....	13
6.2.1	Vuxna	13
6.2.2	Barn och ungdomar.....	17
6.2.3	Behov och svårigheter inom socialtjänsten	21
6.3	Hälso- och sjukvård	22
6.4	Civilsamhällesaktörer	22
6.5	Polisen	27
6.6	Fastighetsägare.....	28
6.7	Elevhälsa och enkätundersökning	30
6.8	Eskort- och sugardejtingsidor	32
6.9	Brottsstatistik	36
7.	Avslutande diskussion.....	43
7.1	Framsteg under projektets gång.....	44
7.2	Fortsatt arbete	44
8.	Referenser	46
9.	Bilagor	48

1. Inledning och syfte

Att handla med människor är en av de allvarligaste formerna av organiserad brottslighet och innebär ett cyniskt utnyttjande av andra människor. Prostitution och människohandel för sexuella ändamål är en exploateringsform som drabbar redan utsatta personer. Prostitution förekommer bland människor med olika könsidentitet, ålder, nationalitet, ekonomisk bakgrund och sexuell läggning. Män som grupp är överrepresenterade som köpare och majoriteten av de som utsätts i prostitution är kvinnor. Prostitution utmanar samhällets demokratiska uppbyggnad och den drabbade individens självbestämmande och rättigheter. Det är ett hot mot att uppnå jämställdhet då det råder ett ojämnt maktförhållande mellan köpare och säljare. Att förebygga och bekämpa prostitution är ett angeläget samhällsligt intresse. Det är centralt med uppdaterad kunskap om problematiken, gällande vilka som är drabbade, vilka som utsätter andra och en uppskattning av omfattningen för att kunna bedriva ett sådant arbete.

Prostitution och människohandel för sexuella ändamål är ofta sammankopplat till organiserad brottslighet och stor del av dagens prostitution har flyttat från gatumiljö till lägenhetsbordeller och hotell.¹ Södertälje har varit och är påverkat av organiserad brottslighet och gängrelaterat våld. Södertälje har inte enbart påverkats av våldsamma gängkonflikter hos bland andra det ökända Södertäljenätverket som präglats av vapen- och droghandel, utan den organiserade brottsligheten har även tagit sig in i offentliga system i form av bland annat välfärdsbrott där härvor av bidragsbrott inom hemtjänst och försörjningsstöd har uppdagats.

Myndighetsgemensamma insatser som projektet PAX samt kommunens arbete med en handbok mot organiserad brottslighet är initiativ som tagits i Södertälje för att förebygga och bekämpa välfärdsbrott, illegal andrahandsuthyrning och rekrytering av unga in i gängkriminalitet för att stävja denna typ av kriminalitet. Trots framgångar finns det fortfarande stora problem med gängkriminalitet, organiserad brottslighet och att unga dras in i kriminalitet. Idag är den organiserade brottsligheten mer spridd, mångfacetterad och mindre transparent än när Södertäljenätverket var som störst under början av 2000-talet. 2022 har präglats av en våldeskalering med tre dödsskjutningar inom loppet av två veckor under hösten.² Den organiserade brottsligheten påverkar hela Södertälje, tillika detta projekt. Huruvida organiserad brottslighet i Södertälje har kopplingar till prostitution och människohandel för sexuella ändamål är en frågeställning som ingått denna kartläggning.

Socialkontorets initiativ till att kartlägga omfattningen av prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Södertälje kommun innefattar personer som säljer och köper sexuella tjänster oavsett kön och ålder. Målet har varit att kartlägga omfattningen, vilka uttryck prostitution tar sig, vilka villkor som dikterar fenomenet, vilka arenor det sker på samt vilka behov av insatser som finns. Syftet med kartläggningen är att kunskapen ska bidra till arbetet med att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel i kommunen.

2. Sammanfattning

Ett av de huvudsakliga resultaten i denna kartläggning är att prostitution förekommer på ett flertal arenor, förmedlas på olika sätt och tar sig olika uttryck i Södertälje. Det förekommer online, i lägenheter, thaimassagesalonger och i gatumiljö. Orsakerna till prostitution som framkommit är ekonomiska, psykisk ohälsa, intellektuell funktionsnedsättning, neuropsykiatrisk diagnos, missbruk och tidigare trauma, vanligtvis sexuella övergrepp. Gemensamt för dessa

---

1 [Polisen](#), 2021a

2 [Brå](#), 2022c; [LT](#), 2021a; [Sveriges Television](#), 2021a; [Sveriges Radio](#), 2022a

orsaker är att det omfattar grupper av personer som alla visar på en hög utsatthet. Många av dem ingår i Socialstyrelsens definition av särskild utsatthet som uppmärksammas hos våldsutsatta kvinnor³. Både kvinnor och män förekommer som den säljande parten i prostitution. Endast män har förekommit som köpare av sexuella tjänster. Majoriteten av de kommunala aktörer som intervjuats har efterfrågat mer kunskap om prostitution och människohandel för att bättre kunna upptäcka och hantera denna problematik.

Den samlade bilden av socialtjänsten är att erfarenhet av prostitution misstänks eller förekommer hos klienter med problematik kopplat till försörjning, missbruk, psykisk ohälsa, neuropsykiatriska diagnoser, tidigare sexuella övergrepp och självskadebeteende. Det är vanligt med en kombination av dessa former av problematik, exempelvis självskadebeteende kombinerat med missbruk. Utöver unga kvinnor och transpersoner är även unga män med psykossjukdomar utsatta utifrån denna kontext. Bland dem som socialtjänsten kommer i kontakt med förekommer i vissa fall, främst hos klienter inom missbruk, att säljaren och köparen ingår i eller har koppling till en gemensam bekantskapskrets.

Flertalet av civilsamhällets aktörer möter utsatta migranter, vanligtvis i sina sociala verksamheter där det i flera fall har förekommit eller misstänkts prostitution eller människohandel. En av de främsta skillnaderna mellan kommunal verksamhet och civilsamhällets aktörer förefaller vara att civilsamhället i större utsträckning kommer i kontakt med utsatta personer som är mindre benägna att söka kontakt med offentliga instanser och därmed inte kommer till de kommunala myndigheternas kännedom. De är ofta utsatta personer som står utanför samhällets offentliga skyddsnät.

Den samlade bild som framträder kring människohandel utifrån socialtjänstens erfarenhet handlar främst om utsatta EU-medborgare, både vuxna och barn. I dessa fall har socialtjänsten misstänkt antingen människohandel för tiggeri och i några fall för sexuella ändamål. Gemensamt för dessa ärenden är komplexiteten och svårigheten som omfattar myndigheters arbete med utsatta EU-medborgare, otydliga nationella riktlinjer och att dessa individer ofta upplevs som skyddslösa. Flera av de lokala religiösa samfundet i Södertälje kommer också i kontakt med misstänkt människohandel, i huvudsak inom gruppen EU-migranter. Misstankarna har handlat om att personer utnyttjas i organiserat tiggeri, samt flickor eller unga kvinnor i prostitution. Civilsamhället har också mött andra utsatta migranter, bland annat kvinnor från Västafrika där det misstänkts att de kan vara utsatta i prostitution och/eller människohandel. Det är osannolikt att personer utsatta i prostitution och människohandel självmant söker hjälp hos myndigheter, särskilt utländska kvinnor som befinner sig tillfälligt i Sverige. Denna vetskap behöver spridas och förankras i socialtjänstens verksamheter så att arbetssätt och insatser kan anpassas därefter.

Bland de vårdaktörer inom psykiatri i Södertälje som intervjuats framkom att ångestproblematik och ett utbrett självskadebeteende är riskfaktorer när det gäller prostitution eller sexuellt självskadebeteende. Det omfattar vuxna och unga vuxna. Flera aktörer, såväl myndigheter som civila aktörer har observerat en ökad utsatthet bland barn och ungdomar. Det kopplas främst till den digitala utvecklingen och att barn och ungdomar lever en stor del av sina liv på sociala medier och andra digitala forum. En ökad risk för att utsättas för grooming, sexuella övergrepp och mobbing betonades. Unga flickor och specifikt unga flickor med diagnoser framträder som särskilt utsatta.

---

³ Socialstyrelsen, 2016

Denna utsatthet reflekteras i *Stockholmsenkäten* som under 2022 gick ut till alla elever i årskurs 9 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet i Södertälje. Enligt resultat från enkäten⁴ svarade 15% av flickorna i årskurs 9 ja på frågan *Har du varit utsatt för något av följande mot din vilja? Gäller även via mobil eller dator. Sett någon blotta sig, att någon tafsar på dig, tagit emot avklädda bilder.* 8% av pojkarna i samma årskurs svarade ja. Bland gymnasieleverna i årskurs 2 svarade 18% av flickorna ja på samma fråga, medan 4% av pojkarna svarade ja. Ökad utsatthet kan påverka barn och ungdomars psykiska hälsa. 42% av flickorna i årskurs 9 uppgav i samma enkät att de ganska ofta eller mycket ofta känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför. Motsvarande siffra för pojkar i årskurs 9 var 20%. I årskurs 2 på gymnasiet uppgav 53% av flickorna att de ganska ofta eller mycket ofta känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför, medan det var 21% av pojkarna som uppgav detta.

Även inom elevhälsan i Södertäljes kommunala skolor har en utsatthet hos barn och ungdomar noterats. Flera av de kuratorer som intervjuats har kommit i kontakt med denna problematik i sina yrkesroller. På gymnasiet har kuratorer mött elever som varit utsatta för sugardejting och sex mot ersättning. Flera kuratorer har också kommit i kontakt med att elever skickat nakenbilder på andra elever mot deras vilja. Kuratorerna inom elevhälsan gav uttryck för att dessa frågor behöver lyftas i allt högre grad inom skolan och att all skolpersonal behöver mer utbildning. Genomgående har det bland de aktörer som arbetar och verkar runt barn och ungdomar betonats att vuxenvärldens kunskap kring utsatthet online behöver öka markant. Samtal med barn och ungdomar kring utsatthet online, sexualitet, sexualbrott och nätporr måste börja tidigare i barnens liv.

Gällande kommersiella aktörer har fastighetsägare i Södertälje i vissa fall kommit i kontakt med misstänkt prostitution eller människohandel. De flesta har vid något tillfälle misstänkt sociala missförhållanden som skulle kunna kopplas till detta, men oftast har de inte vetat säkert. Flera av fastighetsägarna uttryckte att de riktar mindre fokus på detta jämfört med brottslighet som handlar om vapen- och droghandel i sina bestånd.

Kartläggningen har främst utförts med ett kvalitativt tillvägagångssätt där fokus legat på att samla in olika lokala aktörers erfarenheter. Kvantitativa resultat har dock också framkommit. Bland annat berättade Stockholms stads verksamhet *KAST* (köpare av sexuella tjänster) att bland de kommuner i Stockholms län som inte ingick i Stockholms stads samverkansavtal var Södertälje den kommun med högst antal män gripna för sexköpsbrott som kom till deras kännedom under 2021.

Vidare presenteras brottsstatistik med koppling till Södertälje från Södertörns åklagarkammare över ett antal brottskoder avseende prostitution och människohandel. Ett antal åtal och ärenden från Södertälje tingsrätt med koppling till dessa brottskoder har studerats. I dessa åtal är samtliga gärningsmän män. Yngre män är något fler till antalet jämfört med äldre män. Åren som har undersökts är 2017–2021. Majoriteten av de brott som förekommer är *utnyttjande av barn för sexuell posering, köp av sexuell tjänst och barnpornografibrott*. Omfattningen på de olika åtalen varierar och det varierar även hur allvarliga eller grova de olika brottsmisstankarna varit, men några av ärendena från Södertälje tingsrätt har varit mycket omfattande. Ett sådant var ett ärende där tingsrätten dömde en 26-årig man till fängelse i sex år och sex månader efter flera grova sexualbrott mot barn som främst begåtts genom en mobilapplikation, bland annat flera fall av utnyttjande av barn för sexuell posering. Ett annat ärende från Södertälje tingsrätt avser det sannolikt största och mest omfattande barnpornografibrottet i svensk rättshistoria.

---

⁴ [Länsstyrelsen Stockholm, 2022a](#); [Länsstyrelsen Stockholm, 2022b](#)

Annonser, profiler och användarkonton som letar efter eller förmedlar sexuella tjänster registrerade i Södertälje förekommer på ett flertal eskort- och sugardejtingsidor. Av de sidor som studerats är eskortsidan *Rosasidean.ws* den med mest aktivitet kopplat till Södertälje. Det är den eskortsida som ur en nationell kontext är störst när det gäller förmedling av sexuella tjänster inom huvudsakligen den svenska gruppen. Så förefaller även vara fallet i den lokala kontexten i Södertälje. Övriga eskortsidor där annonser registrerade i Södertälje förekommit har i större utsträckning omfattat kvinnor från andra länder som ofta förefaller vara tillfälligt i Sverige. På *Rosasidean.ws* har räknats till över 200 manliga användarkonton registrerade i Södertälje som i sina profiler uppgett att de letar efter tjänsterna "eskort" eller "sugardejting". Sammanlagt från de sugardejtingsidor som studerats har över 70 stycken *sugardaddies*, samt nästan 80 stycken *sugarbabes* redovisats som registrerade i Södertälje.

En kontakt med polisen i Södertälje togs i början av detta projekt och gemensamma insatser planerades. Eskaleringen av skjutvåld i Södertälje under hösten 2022 har gjort att polisen haft begränsade möjligheter att prioritera brottslighet med koppling till prostitution och människohandel. Därav avtog samarbetet med polisen under slutet av projektet. Frågeställningar avseende lokalpolisen Södertäljes lägesbild gällande omfattningen av prostitution och människohandel samt deras erfarenheter och analys av tidigare polisiära insatser är därmed att betrakta som obesvarade. För ett fortsatt arbete med dessa frågor är socialtjänstens samverkan med polis väsentlig för att nå de grupper som bedöms vara de mest utsatta i prostitution, samt för att nå gruppen köpare av sexuella tjänster. Kopplingar mellan organiserad brottslighet och prostitution och människohandel har framkommit i arbetet med kartläggningen, men behöver undersökas närmare i samverkan med polis.

3. Definitioner

Prostitution definieras vanligtvis i Sverige genom förbudet om *köp av sexuell tjänst* vilket innebär att en person skaffar sig en tillfällig sexuell förbindelse med en annan person mot ersättning. Begreppet *sex mot ersättning* används av flera aktörer och organisationer, ofta i de sammanhang där begreppet prostitution kan verka stigmatiserande eller exkludera personer som inte definierar sig som "prostituerade" men däremot kan relatera till själva handlingen att ha sex mot ersättning. Sedan 1999 är det i Sverige förbjudet att köpa sexuella tjänster då den så kallade "sexköpslagen" infördes, vilket Sverige då var först i världen med. Det är inte olagligt att sälja, varpå lagstiftningen endast kriminaliserar den som köper sexuella tjänster.⁵

Sexuell exploatering av barn är när någon form av ersättning har getts vid ett sexuellt övergrepp mot ett barn under 18 år. Det kan röra sig om våldtäkt mot barn eller att barnet utnyttjas genom köp av sexuell handling eller genom sexuell posering. Det kan vara dokumenterade sexuella övergrepp som sänds eller sprids digitalt vilket kallas för barnpornografibrott. Sexuell exploatering kan därmed ske både online och offline. Sexuell exploatering av barn kan också inkludera *grooming* vilket är när en vuxen tar kontakt med ett barn eller ungdom i sexuellt syfte.⁶ *Sugardejting* är ett fenomen som också kan innebära sexuell exploatering av barn. Sugardejting innebar att en äldre person betalar eller ger presenter och upplevelser till en ofta betydligt yngre person i utbyte mot sällskap. Majoriteten utgörs av en äldre man som betalar en yngre kvinna. Även om kontakten initialt inte alltid är sexuell utvecklas den ofta till en förtäckt prostitution. Sugardejting sker på sociala medier, dejtingappar och sajter för prostitution och sugardejting. På välkända sugardejtingsidor har polisen kartlagt att

⁵ Jämställdhetsmyndigheten, 2021b; Polisen, 2021a

⁶ Riksrevisionen, 2021; Alltid sedd; Jämställdhetsmyndigheten, 2021b

prostitution förmedlas. Trots 18 årsgräns är det kartlagt att minderåriga, så unga som 13 år, exploateras sexuellt på sugardejtingsidor.⁷

Människohandel är en process som innefattar separata moment där flera personer samverkar, vanligen i olika länder. Syftet är att få offret att åka från ett ställe till ett annat och där utnyttjas för olika ändamål, till exempel sexuella. Andra ändamål kan vara tvångsarbete, tiggeri, krigstjänst eller organhandel. Människohandelsoffer kan vara utsatta för multipel exploatering vilket innebar att en person utnyttjas för flera olika ändamål. Till exempel kan en person som exploateras sexuellt även exploateras inom arbetskraft. Lagstiftningen skiljer på människohandel för sexuella ändamål av person över respektive under 18 år.⁸ Denna kartläggning har i huvudsak fokuserat på människohandel för sexuella ändamål.

4. Bakgrund

4.1 Människohandel i Sverige

I Europa är människohandel för sexuella ändamål den mest omfattande formen av människohandel. Majoriteten är kvinnor och barn. Enligt en rapport från EU-kommissionen 2020 utgörs 75% av offren för människohandel i EU av kvinnor och barn där majoriteten utsätts för sexuell exploatering. Enligt denna statistik framgår också att över hälften av offren för människohandel för sexuella ändamål är EU-medborgare.⁹ Likväl är sexuell exploatering den vanligaste formen av människohandel i Sverige, där i synnerhet kvinnor och barn från Östeuropa och Västafrika utgör de vanligaste offren.¹⁰ De vanligaste ursprungsländerna bland personer utsatta i prostitution och/eller människohandel för sexuella ändamål i Sverige är Rumänien, Nigeria, Bulgarien, Ukraina, Ryssland, Ungern Colombia, Thailand samt ytterligare länder i Östeuropa, Sydamerika och Västafrika.¹¹ Enligt Jämställdhetsmyndighetens rapport över samtliga individer som landets olika Regionkoordinatorer identifierat under 2021 gällande människohandel och människohandelsexploatering framgår att kvinnor främst utnyttjas för sexuella ändamål; drygt 80% av totalt 289 kvinnor som identifierades utsattes för sexuell exploatering. Detta kan jämföras med cirka 85% av totalt 142 män som utnyttjades genom arbetskraftsexploatering. Av de tre länder som kvinnorna hade sitt ursprung från var Rumänien störst (77 stycken), följt av Thailand (60 stycken) samt Nigeria (25 stycken).¹²

Det förekommer att migranter i Sverige blir utsatta i multipel exploatering, i huvudsak sexuell exploatering i kombination med arbetskraftsexploatering, tiggeri eller exploatering för kriminell verksamhet. Ett exempel är massagesalonger där det är vanligt att såväl prostitution som arbetskraftsexploatering förekommer.¹³ EU-migranter, i huvudsak romer från Rumänien och Bulgarien är särskilt utsatta, vanligtvis exploaterade genom tiggeri eller kriminalitet, och i mindre grad, även sexuell exploatering.¹⁴

⁷ [Polisen, 2021a](#); [Länsstyrelsen Västernorrland, 2021](#); [Sveriges Radio, 2019](#); [Sveriges Radio, 2022b](#)

⁸ [Polisen, 2021b](#); [Sveriges Riksdag](#). I bilaga 1 framgår vilka rekvisit som ingår i definitionen av människohandel.

⁹ [Jämställdhetsmyndigheten, 2019](#); [Nationellt centrum för kvinnofrid](#)

¹⁰ [US Department of state, 2022](#)

¹¹ [Jämställdhetsmyndigheten, 2021a](#); [Nationellt centrum för kvinnofrid](#); [Polisen, 2019](#)

¹² [Jämställdhetsmyndigheten, 2022a](#)

¹³ [Jämställdhetsmyndigheten, 2021a](#)

¹⁴ [US Department of state, 2022](#); [Jämställdhetsmyndigheten, 2021a](#)

4.2 Prostitution i Sverige

Prostitution i Sverige förekommer på ett antal arenor och sker på olika platser. Dessa är internet, massagesalonger, lägenhetshotell, andrahandsuthyrningar, hotell och gatuprostitution. Vanligtvis görs en distinktion mellan öppen och dold prostitution. Öppen prostitution bedöms vanligtvis som enklare att studera då det sker på platser och arenor där sexuella tjänster marknadsförs och säljs öppet, vilket i huvudsak avser gatuprostitution och annonser på sex- och eskortsidor på internet. Den dolda prostitutionen däremot anses svårare att studera då den förmedlas via andra forum, som chattforum, appar, sugardejtingsidor, klubbar och communitysidor, eller att prostitution i större utsträckning förmedlas och sker på massagesalonger.¹⁵

Sedan millennieskiftet bedöms gatuprostitutionen i Sverige ha minskat kraftigt, även om det har gått upp och ner och varierar mellan olika delar av Sverige. Hur prostitutionen har utvecklats och förändrats beror på ett flertal faktorer som globalisering, teknologiska utvecklingar, migrationsströmmar, fattigdom, EU och den fria rörligheten.¹⁶ I Sverige är gruppen med utländskt medborgarskap som befinner sig i prostitution i majoritet och kommer vanligtvis från de länder och delar av världen som nämnts ovan. De vanligaste ursprungsländerna för kvinnor i prostitution i Sverige är Rumänien, Bulgarien och Nigeria. Inom rättsväsendet uppges att kvinnor från Östeuropa, Sydamerika och Västafrika förekommer i samband med rättsfall rörande prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.¹⁷ En av de främsta orsakerna till prostitution är fattigdom.

Bland personer med svenskt medborgarskap förekommer ett antal faktorer som ökar risken att utnyttjas i prostitution eller att personer har sex mot ersättning. De är i huvudsak personer som redan är utsatta på något sätt, vanligtvis inom missbruk, psykisk ohälsa ofta med något typ av självskadebeteende, neuropsykiatriska diagnoser eller intellektuell funktionsnedsättning. Bland unga är flickor inom institutionsvård överrepresenterade. Vidare utgör tidigare sexuella övergrepp en riskfaktor. Ofta är det personer som har någon typ av kontakt med myndigheterna, till exempel socialtjänst, vilket är en av de största skillnaderna jämfört med gruppen med utländskt medborgarskap.

I nationella rapporter hänvisas vanligen till befolkningsstudier för att mäta omfattningen av prostitution. Enligt Folkhälsomyndighetens senaste befolkningsstudie från 2017 svarade 1,5% av kvinnorna och 1% av männen i åldern 16–84 år ja på frågan om de någon gång tagit emot ersättning för sex. Det var betydligt vanligare att personer som identifierade sig som HBTQI-personer svarade ja på frågan om de tagit emot ersättning - totalt 7%. I en enkät utförd av RFSL Ungdom bland 2062 HBTQ-personer i åldern 14–25 år uppgav 17,7% att de haft sex mot ersättning. I Folkhälsomyndighetens enkät svarade 9,4% av männen att de någon gång köpt sexuella tjänster, medan motsvarande siffra för kvinnor var cirka 0,5%. Bland homo- och bisexuella män svarade 15% ja på frågan om de någon gång köpt sexuella tjänster och bland heterosexuella män svarade knappt 10% ja på samma fråga. Majoriteten (80%) av män som svarade att de någon gång hade köpt sexuella tjänster hade gjort det utomlands.¹⁸ Ett flertal svårigheter föreligger med att uppskatta hur omfattande och utbredd prostitution är på detta sätt. En svårighet är att de som befinner sig i riskgrupp och som är överrepresenterade sällan nås av dessa studier. Därav betonas i nationella och regionala kartläggningar vikten av att inhämta

¹⁵ [Länsstyrelsen Stockholm, 2015](#)

¹⁶ [Länsstyrelsen Stockholm, 2015](#); [Polisen, 2021a](#)

¹⁷ [NMT; Jämställdhetsmyndigheten, 2021a](#)

¹⁸ [Jämställdhetsmyndigheten, 2021a](#); [Åkerman och Svedin, 2012](#); [RFSL Ungdom, 2015](#); [Folkhälsomyndigheten, 2019](#)

ytterligare data från miljöer och platser och grupper som är överrepresenterade vad gäller sexuell exploatering och prostitution.¹⁹

Barn och ungdomar

Anmälningar av sexualbrott mot barn ökar. Sexualbrott mot barn har ändrats både vad det gäller omfattning och karaktär med den stora roll internet spelar i samhället. Bland internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn (isöb) som anmäls är de i särklass vanligaste *barnpornografibrott* och *utnyttjande av barn för sexuell posering*. Under perioden 2016–2020 har dessa brott mer än tredubblats och utgjorde tillsammans 92% av alla anmälda isöb-brott. Resterande 8% utgjordes av brotten *utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling* och *kontakt med barn i sexuell syfte (grooming)*.

Officiell statistik över hur många barn och unga som utsätts för denna typ av brottslighet ger endast en bild av de fall där brottet anmäls till polis eller till socialtjänst.²⁰ Mörkertalen tros vara mycket stora. Statistik från civilsamhällesorganisationer²¹ visar på att 1,5% av alla gymnasieungdomar beräknas ha utsatts för sexuell exploatering och bland dessa är genomsnittsåldern 15,4 år första gången de blivit utsatta.²² Det finns också statistik som visar på att 4% av unga mellan 15–19 år kan ha utsatts för kommersiell sexuell exploatering.²³ Bland de som har erfarenhet av sex mot ersättning har majoriteten blivit utsatta första gången när de var under 18 år.²⁴

Fler plattformar och forum där barn och ungdomar riskerar att utsättas för sexualbrott har spridits under de senaste åren. Ofta är det plattformar och forum som ungdomar använder regelbundet. Det är vanligt bland yngre som utnyttjas i prostitution att det sker på sugardejtingsidor vilka ofta beskrivs som en inkörsport till prostitution.²⁵ I Brås rapport²⁶ där lagens tillämpning i 69 anmälda fall av utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling från 2019 analyserats, framgår det att cirka en tredjedel har haft koppling till sugardejtingsidor. Ytterligare ett exempel på vad som anses vara en inkörsport till prostitution är *Onlyfans* som på *Tiktok* har marknadsförts till unga tjejer som ett lätt sätt att tjäna pengar genom att sälja lättklädda bilder på sig själva.²⁷ *Onlyfans* är ett forum där kreatörer av olika slag kan dela innehåll till betalande följare. Nakenbilder och pornografi är vanligt och *Onlyfans* beskrivs ofta främst förmedla pornografi och sexuella tjänster. Både sugardejtingsidor och *Onlyfans* har 18 årsgräns men dessa åldersgränser är lätta att kringgå, och det är kartlagt att unga utsätts i prostitution på dessa forum.

Detta knyter an till kopplingen mellan pornografi och prostitution då pornografi kan vara en inkörsport till prostitution genom att barn och unga börjar sälja avklädda bilder och/eller grooms till att sälja sexuellt material.²⁸ Barn och unga riskerar inte bara att bli utsatta för övergrepp online och/eller bli groomade av vuxna. De riskerar även att själva begå brott och utsätta andra unga när de delar nakenbilder på någon under 15 år till någon annan eller på sociala medier.²⁹

Ensamkommande ungdomar, i huvudsak pojkar är en grupp som lyfts upp som särskilt sårbar och utsatt. Det råder oklarhet i vilken omfattning, men mörkertalet tros vara stort. I nationella kartläggningar framgår det att aktörer som har erfarenhet av att möta ensamkommande ungdomar

¹⁹ Jämställdhetsmyndigheten, 2021a

²⁰ Svedin, Landberg och Jonsson, 2021

²¹ Denna statistik varierar beroende på hur urval gjorts, hur frågorna ställts samt hur begreppen definierats.

²² Child10, #Intedinhora och Ellencentret, 2020

²³ OKSE, 2022

²⁴ Child10, #Intedinhora och Ellencentret, 2020

²⁵ Sveriges Radio, 2022b; Forte, 2019

²⁶ Brå, 2022b

²⁷ Aftonbladet, 2021

²⁸ Child10, #Intedinhora och Ellencentret, 2020; Ahlin och Stigberg, 2016; Sveriges Television, 2021b

²⁹ Polisen, 2021c

från i huvudsak Marocko och Afghanistan har haft vetskap om ungdomar som befinner sig i prostitution. Det uppges vara en svår grupp att nå och som håller sig undan myndigheter. Risken att utsätts för människohandel är extra hög bland de ungdomar som avviker från LVU-placeringar, får avslag på ansökan om asyl eller uppehållstillstånd samt de som inte är registrerade hos någon myndighet.³⁰

4.3 Regionala kontexter

Under de senaste åren har ett flertal rapporter publicerats vilka kartlägger regionala kontexter. I huvudsak är det Länsstyrelserna, ofta tillsammans med Regionkoordinatorer, som utfört dessa kartläggningar. Det är främst kartläggningar i norra delen av Sverige som ett flertal gjorts. 2016 och 2017 kartlade Länsstyrelserna prostitution i olika arenor i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtlands län, vilka omfattade sökningar på internet samt intervjuer med yrkesverksamma. Detta följdes av separata kartläggningar under 2020 där utöver internetannonser på eskortsidor även annonser på sugardejtingsidor inkluderades. I kartläggningarna från 2020 upptäcktes förändringar i hur prostitution yttrade sig, främst gällande nationalitet jämfört med tidigare år. Till exempel var majoriteten svenskfödda kvinnor vilket avviker från en nationell lägesbild som visar på att utländska kvinnor är i majoritet. I några av dessa län kartlades också barn och ungdomars utsatthet för sexuell exploatering online, vilket visade på att prostitution är en komplex problematik och utgör en omfattande utsatthet för barn och ungdomar, en del utsätts för grooming online och många gör ett inträde i tidig ålder. Rapporterna beskriver vad de män som köper sex efterfrågar för typ av tjänster och hur de agerar på dessa webbsidor samt hur de utnyttjar unga kvinnor och asylsökande pojkar på olika sätt.³¹ Dessa rapporter synliggör vikten av att det krävs kunskap om den lokala kontexten för att socialtjänst, polis och andra myndigheter ska kunna arbeta effektivt med dessa frågor. Det finns ingen tidigare kartläggning gjord utifrån den lokala kontexten i Södertälje. Dessa regionala kartläggningar har bidragit med idéer kring utformandet av denna lokala kartläggning.

5. Genomförande och struktur

Metod och upplägg från nationella och regionala rapporter har bidragit till att utforma en kvalitativ metod för denna lokala kartläggning. Jämställdhetsmyndigheten och Socialstyrelsens³² struktur av frågeställningar i sina omfattningskartläggningar har använts som utgångspunkt i denna rapport och lett till följande övergripande frågeställningar vilka styr arbetet:

- Hur utbredd är prostitutionen i Södertälje?
- Vilka köper respektive säljer sexuella tjänster i Södertälje?
- Vilka arenor används för att förmedla sexuella tjänster?
- Vilka villkor styr prostitutionen?
- Vilka behov av insatser kommer till uttryck i intervju med yrkesverksamma och lokala aktörer?

Ett flertal intervjuer, samtal och möten med olika aktörer har utförts med syftet att samla in deras erfarenheter och reflektioner kring ämnet. Efter godkännande av deltagande parter har dessa sedan skrivits ihop för att presenteras som ett antal lägesbilder. Intervjuerna har utförts semi-

³⁰ Jämställdhetsmyndigheten, 2021a; Polisen, 2021a

³¹ Länkar till samtliga kartläggningar samt en sammanfattning finns att läsa på [Norrlandslän samarbetar mot prostitution](#) NCK (2021)

³² Jämställdhetsmyndigheten, 2021a

strukturerat där ett antal frågor utgjort en övergripande struktur för samtalet. Frågorna som ställts har rört huruvida det förekommit eller misstänkts förekomma prostitution eller människohandel för sexuella ändamål i verksamheten. Vid jakande svar har följdfrågor ställts gällande hur det har yttrat sig och hur verksamheten har hanterat det, samt vilka eventuella behov som finns inom den egna verksamheten eller hos andra aktörer för att hantera det. Till exempel kunskapshöjande insatser, bättre rutiner, instruktioner eller samverkan. Intervjumaterialet har strukturerats utifrån en rad grupperingar baserat på aktörers respektive funktion i samhället och den lokala kontexten i Södertälje. Utifrån denna indelning redovisas i resultatdelen de olika verksamheternas erfarenheter och berättelser i en samlad lägesbild utifrån ett fokus på återkommande tendenser, mönster, beteenden och observationer snarare än antal och kvantitativ omfattning. Eventuella behov som kunnat utrönas från intervjuerna presenteras också. För att hålla på anonymiteten har vissa identitetsmarkörer och detaljer utelämnats.

Resultatdelen är indelad i ett antal avsnitt utifrån aktörernas olika funktioner. De är socialtjänst, elevhälsa, hälso- och sjukvård, fastighetsägare, polis, lokala civilsamhällesorganisationer, statistik från Södertörns åklagarkammare och Södertälje tingsrätt, samt en lägesbild av annonser på eskort- och sugardejtingsidor. Då det inte finns några tidigare eller andra lokala omfattningskartläggningar av liknande upplägg på kommunnivå görs inga jämförelser mellan Södertälje och andra kommuner.

Socialtjänstens lägesbild har delats in i två avsnitt utifrån *vuxna* samt *barn & ungdomar*. De enheter och verksamheter som intervjuats inom ramen för detta projekt utgör många olika typer av insatser inom socialtjänsten som försörjningsstöd, LSS, socialpsykiatri, missbruk, relationsvåld, boendefrågor och socialjour. Såväl myndighets- som utförarsidan har intervjuats. Särskild tonvikt har lagts på socialtjänstens lägesbild då kartläggningen utförts på uppdrag av Socialkontoret i Södertälje kommun.

Brottsstatistik utifrån ett antal brottskoder med koppling till prostitution, sexuell exploatering av barn samt människohandel för sexuella ändamål har begärts ut från Södertörns åklagarkammare samt domar från Södertälje tingsrätt. Offentlig brottsstatistik över anmälda brott gällande samma brottskoder presenteras också. För att fånga upp ungdomars erfarenheter kring dessa frågor har en enkätundersökning genomförts bland elever i årskurs 1 på Södertäljes kommunala gymnasieskolor. På Språkintrödningsprogrammet gick enkäten ut till årskurs 3 istället för årskurs 1. Endast en mindre andel av eleverna har gjort enkäten varpå endast delar av enkätresultaten presenteras.

På ett antal eskortsidor har annonser och profiler studerats. Att studera den öppna prostitutionen på eskortsidor ur en lokal kontext medför vissa svårigheter då annonser på vissa sidor är indelade efter län/region och inte kommun/stad. Vidare är orten som uppges på en specifik annons inte alltid korrekt. Till exempel kan en viss kvinna i prostitution befinna sig i en kranskommun till Stockholm medan det i eskortannonsen endast står Stockholm. Det är också vanligt att vissa annonser uppger flera kommuner/städer i Stockholms län. På eskortsidor uppger annonserna om sexköpen sker genom *incall* och/eller *outcall*³³. Det är inte ovanligt att samma annons erbjuder både och. Står det exempelvis Stockholm som ort och att outcall erbjuds innebär det i praktiken att sexköpen kan ta plats i hela regionen eller utanför regionen. I denna kartläggning har genom ett fåtal nedslag under en kortare period ett antal sidor bevakats vilka presenteras i resultatdelen.

---

³³ *Outcall* betyder att den som säljer sexuella tjänster träffas på andra platser än det egna hemmet, som hotell, andrahandslägenhet, fordon eller köparens hem. *Incall* betyder att den som träffas i det egna hemmet eller på en plats som hon själv tillhandahåller.

Att studera och kartlägga prostitution omfattas av flera metodologiska svårigheter. Samtliga grupper av relevans har inte nåtts inom ramen för detta projekt. Kartläggningen omfattar i huvudsak yrkesverksamma och civila aktörers erfarenheter av att möta utsatta personer. Män som köper sex och utländska kvinnor i prostitution och människohandel är grupper som generellt sett inte är hjälpsökande eller kommer till myndigheternas kännedom i större utsträckning. De nås i huvudsak genom uppsökande arbete, vanligtvis av polis och socialtjänst. I detta projekt blev det initialt inplanerat uppsökande arbetet i samverkan med polis inställt. Dessa målgrupper är främst presenterade genom yrkesverksamma och civila aktörers återgivna berättelser.

Projektet har pågått från april till december 2022.

6. Resultat

I detta kapitel presenteras verksamheter och aktörers samlade lägesbild, en lägesbild över annonser och profiler registrerade i Södertälje på ett antal eskortsidor, samt brottsstatistik utifrån ett antal brottskoder och annan statistik gällande prostitution och människohandel i Södertälje.

6.1 Samverkansavtal med Stockholms stad

Socialkontoret i Södertälje kommun ingår sedan årsskiftet 2022 i ett samverkansavtal med Stockholms stad som innebär att kommunen och dess invånare har tillgång till de insatser som verksamheterna *Mikamottagningen*, *KAST* och *regionkoordinatorer* tillhandahåller. I avtalet ingår även tillgång till utbildning i prostitution och människohandel för kommunanställda.

Mikamottagningen är en stödverksamhet som erbjuder samtalskontakt och medicinsk rådgivning för personer med erfarenhet av sex mot ersättning, sugardejting, blivit såld av andra eller sex som självskadebeteende. *KAST (Köpare av sexuella tjänster)* är en behandlingsenhet som erbjuder samtal för personer med erfarenhet av att köpa sexuella tjänster, porrsurfande, eller sexmissbruk. *Regionkoordinatorerna* arbetar i hela Stockholms län och är en del av den nationella samordningen mot prostitution och människohandel. De har som uppdrag att både följa, stötta och vägleda utsatta individer, samt upprätthålla en nära samverkan mellan socialtjänst, polis och övriga relevanta aktörer.³⁴

Innan Södertälje kommun ingick i samverkansavtalet har individer från Södertälje både självmant sökt sig till dessa stödverksamheter och blivit hänvisade dit. Enligt uppgifter från Länsstyrelsen Stockholm i november 2021, var det totalt nio individer från Södertälje som hade sökt sig till eller blivit kontaktade av Mikamottagningen samt KAST under 2021. Sju av dessa individer hade varit i kontakt med eller sökt stöd hos KAST. Två individer hade varit i kontakt med Mikamottagningen. Mikamottagningen kom under 2020 i kontakt med fyra individer från Södertälje. Mikamottagningen hade även haft kontakt med ytterligare en individ från Södertälje via sitt uppsökande arbete under dessa år.

I intervju med KAST framkom att utöver sju stycken enligt Länsstyrelsens uppgifter, hade ytterligare tre stycken individer från Södertälje kommit till deras kännedom. Totalt kontaktade KAST tio individer från Södertälje efter att de blivit gripna i Stockholmspolisens uppsökande insatser under 2021. Bland de kommuner i Stockholms län som inte ingick i samverkansavtalet var Södertälje den kommun med högst antal individer som köpt sex och kommit till KAST:s

---

³⁴ [Jämställdhetsmyndigheten, 2021a](#)

kännedom genom polisiära insatser mot prostitution under 2021. Huddinge och Botkyrka låg också högt enligt KAST. De individer boende i Södertälje som blev kontaktade av KAST efter polisinsats under 2021 var alla män och i åldrarna 21 till 64 år. Medelåldern var 37,2 år. Utöver information om ålder på dessa individer kunde KAST lämna information om att individerna hade olika ursprung och inom målgruppen förekom både svenska män och män med olika typer av status i Sverige, som ej medborgare, män som saknade uppehållstillstånd, medborgare i ett annat EU-land eller oklar status. KAST arbetar med att ha låg tröskel varpå en del av dessa individer hade i varierad grad fortsatt kontakt med KAST, trots att det var innan Södertälje kommun ingått samverkansavtalet med Stockholms stad. Detta för att inte tappa individen när en viss nivå av motivation för att få hjälp eller ändra sitt beteende visats. Ett exempel var en ung hjälpsökande person från Södertälje som KAST bokade in fyra stödsamtal med för att inte släppa klienten, trots att det var innan Södertälje kommun ingått samarbetsavtalet med Stockholms stad. Stockholms stad hade efterfrågat information om vart i Södertälje kommun de kunde hänvisa dessa personer men ingen enhet eller insats inom Södertälje kommun kunde uppges.

Mikamottagningen har under januari till oktober 2022 haft regelbunden kontakt i form av samtal med fem personer från Södertälje. Ytterligare en person från Södertälje har tagit kontakt med mottagningen under perioden och står på väntelista för samtal enligt uppgifter lämnade i november 2022. KAST har under samma period 2022 varit i kontakt med tre individer från Södertälje, varav en anhörig.

6.2 Socialtjänsten

Majoriteten av alla verksamheter som har intervjuats inom socialtjänsten har på något sätt kommit i kontakt med sex mot ersättning, prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Det varierar mellan de olika verksamhetsområdena hur det upptäcks eller misstänks, vilka uttryck det tar sig samt vad orsakerna uppfattas vara. En viss ökning av omfattningen har observerats under de senaste åren bland flera inom socialtjänsten. En upplevd ökning kan bero på bättre förmåga att se och upptäcka denna typ av problematik. De flesta uttryckte att mer kunskap inom ämnet behövs.

6.2.1 Vuxna

Komplex problematik och beroendeställning

Inom missbruk är en av de mest framträdande tendenserna att personer som utnyttjas i prostitution ofta befinner sig i en komplex beroendeställning, till exempel till olika personer i dess närhet. På boenden som intervjuats finns en generell utbredd sexuell utsatthet bland vissa klienter, särskilt när de är i beroendeställning till någon, har ett destruktivt förhållningssätt eller svårigheter med integritet och gränssättning vilket påverkar synen på relationer. De främsta anledningarna till att klienter inom missbruk hamnar i prostitution eller har sex mot ersättning är på grund av att ersättning ges i form av droger eller i pengar som används till droger. Detta kan vara kombinerat med en komplex beroendeställning till en langare, vilken kan vara den som säljer personen, eller andra med missbruk inom samma krets, vilka kan vara de som köper de sexuella tjänsterna.

Neuropsykiatriska diagnoser i huvudsak ADHD eller misstanke om ADHD, tidigare sexuella övergrepp och skamkänslor kring sin situation är genomgående teman för vuxna som säljer sex. Det är både män, kvinnor och transpersoner som säljer sex. Bland män med enbart missbruk förefaller det till största del vara yngre män med tungt missbruk och vanligtvis svensk bakgrund. Bland män inom socialpsykiatrins verksamheter framkom yngre män med blandade bakgrunder

med psykosjukdomar eller diagnoser som borderline, sexuellt självskadebeteende och ett destruktivt sökande sexuellt beteende som särskilt utsatta. Inom missbruk är det i huvudsak hos kvinnor i 30–50 årsåldern denna problematik misstänks (det flesta klienter hos missbruk är över 30 år). Det är vanligtvis i den uppsökande delen av verksamheten som särskilda tecken eller beteenden upptäcks. Gemensamt för de flesta beskrivna fall med vuxna kvinnor aktiva inom missbruk eller socialpsykiatri som har sex mot ersättning är en viss komplexitet eller multiproblematik, vanligtvis sexuellt självskadebeteende kombinerat med drogmissbruk och/eller psykisk ohälsa eller annan diagnos. Ofta har de tidigare varit med om sexuella övergrepp.

Ett ytterligare lager av utsatthet framträder bland kvinnor som grupp. Exempel är unga kvinnor med ADHD eller misstänkt ADHD och som varit placerade i familjehem eller annan placering där handläggare noterat en sexuell utsatthet har framkommit genom att klienten säljer sex till män genom dejtingappar. Det förekommer svårigheter med att arbeta motiverande med klienter då det ofta finns en ekonomisk aspekt, och att de själva inte anser att något problem föreligger. Brist på samverkan med andra samhällsliga aktörer gällande passande insatser försvårar ytterligare möjligheten att erbjuda personen rätt hjälp. Vidare är det också vanligt att klienten har än mer akuta problem som socialtjänsten behöver prioritera. Den vanligt förekommande komplexa beroendeställningen begränsar personers möjligheter att kunna eller vilja bryta sig loss. Det påverkar också personernas förmåga att kunna eller vilja anmäla olika typer av brott. Exempel på sådana situationer var en kvinna som såldes av personer inom sin krets och vars pass togs ifrån henne vilket ökade beroendeställningen till personerna som sålde henne. Ytterligare exempel är en kvinna som blev såld av sin partner. I ett fåtal fall med unga kvinnor har också en hedersrelaterad kontext förekommit.

Övriga exempel på hur prostitution går till är att klienter säljer sexuella handlingar genom olika chattappar och att det har skett i anslutning till kommunala boenden eller verksamheter som de befunnit sig på. Klienter har även utnyttjats genom att de filmats i sexuellt utsatta situationer och sen har de blivit utpressade med hot om att videomaterialet kommer spridas. Det har upptäckts när personen blivit misshandlad i situationer som kunnat härröras till någon typ av sexuell utsatthet. I intervju med socialtjänsten har de kriminella nätverken i Södertälje lyfts fram som aktörer som förmedlar prostitution i utbyte mot droger, och köpare förmedlas genom springpojkar i de kriminella nätverken. Ett boende som intervjuats betonade att polisen har en betydande roll i att stävja att narkotika kommer in på boendet, varpå de har en tät kontakt med polisen i Södertälje. Uppfattningen är att sedan nyckelfigurerna i Södertäljenätverket greps är den organiserade brottsligheten och gängkriminaliteten idag mer spridd, mindre transparent och verkar bestå av fler fraktioner än tidigare i Södertälje. Denna uppfattning bekräftas av vad polisen uttryckte på föreläsningen *Tystnadskultur och lokal lägesbild kring organiserad brottslighet* som hölls under hösten 2022 för medarbetare inom Socialkontoret.

Våldsutsatthet

Ett flertal ärenden med klienter som sålt sexuella tjänster har också varit utsatta för våld i nära relation, vilket har varit den huvudsakliga anledningen till att de kommit i kontakt med socialtjänsten. Fallen utgjordes av att våldsutsatta kvinnor själva sålde sex bland annat genom annonser online, blev såld av sin partner, eller inte själv ansåg att hon sålde sex och blev utnyttjad. Kombination av psykisk ohälsa, missbruk och försummelse av barn har förekommit. I flera av dessa fall har hanteringen kantats av svårigheter att motivera klienten att ta emot stöd eller söka stöd och hjälp. Även utsatta män i denna kontext har förekommit. Ekonomi samt missbruk antas vara betydande orsaker i många av fallen. Dessa klienter är ofta sköra och faller lätt tillbaka i destruktiva mönster. Som behandlare eller handläggare är det svårt att avgöra vad som är symptomet och vad som utgör kärnproblemet hos en klient.

Människohandel

Ett antal ärenden med misstänkt människohandel och prostitution där flera enheter inom socialtjänsten varit inkopplade framkom i intervjuer. Ärendena har kantats av osäkerhet i handläggning av ärendet, avsaknad av rutiner och instruktioner samt stora svårigheter med att lyckas motivera och erbjuda utsatta personer rätt stöd och hjälp. I dessa ärenden har det kommit till socialtjänstens kännedom genom polis. Personerna i fråga har beskrivits som extremt utsatta, bland annat genom att de haft låg eller ingen etablering i det svenska samhället, kritiskt hälsotillstånd samt kända eller misstänkta funktionsnedsättningar. Av flera inom socialtjänsten som kommit i kontakt med dessa ärenden har det uttryckts frustration över bristen på insatser samt svårigheter med att motivera de mest utsatta att våga ta emot stöd från myndigheter. Dessa ärenden har till viss del präglats av en otydlig intern ansvarsfördelning samt bristande kunskap i viss lagstiftning gällande migrationsrätt och att utsatta människor vanligtvis uppvisar rädsla för myndigheter och har avsaknad om Sverige och hur svenska myndigheter fungerar.

I samband med vräkningsförebyggande arbete i nära samarbete med de största fastighetsägarna i kommunen samt Kronofogden, har socialtjänsten kommit i kontakt med prostitution och människohandel i relation till olovlig andrahandsuthyrning. Arbetet styrs i huvudsak utifrån underrättelser om felaktig folkbokföring från Skatteverket och från fastighetsägare om eventuella missförhållanden eller utebliven hyresinbetalning i något av kommunens sociala kontrakt. När människohandel i någon form har misstänkts har det varit på grund av att det funnits många sängar i en lägenhet, vilket vanligtvis upptäcks vid avhysning. Det finns ingen statistik över när dessa anmälningar avsett misstänkt prostitution eller människohandel, men en grov uppskattning är att i cirka 10% av fallen med avhysning har någon typ av människohandel misstänkts. Fler sådana situationer har observerats under senaste tiden jämfört med för fem år sedan. Detta kan bero på en faktisk ökning eller på grund av att enheten i fråga är bättre på att upptäcka det.

Ekonomiska behov

När det inom försörjningsstöd framkommit eller misstänkts att klienter sålt sex har det varit i kombination med missbruk, våldsutsatthet, människohandelsoffer eller neuropsykiatrisk diagnos. Utöver pengar har ersättning i form av boende förekommit. I ett flertal fall har handläggare upptäckt eller misstänkt prostitution genom att de noterat jämna och återkommande insättningar på klientens konto vanligtvis från en webbsida eller Swish, endast från män. Ett exempel var misstanke om att en ung man inom LSS utnyttjades genom att säljas sexuellt av sina föräldrar. Det visade sig dock att pengarna kom från att klienten tjänade pengar på ett annat sätt online. I övrigt är det främst bland kvinnliga klienter 20–30 årsåldern, med blandade bakgrunder, som denna problematik förekommit eller misstänkts. En kvinnlig klient hade sålt sexuella tjänster via camshows och en annan uttryckte att återkommande insättningar på sitt konto var inkomst från att ha sålt sitt hår medan socialtjänsten anade att det handlade om sexuella tjänster.

Vidare föreligger uppfattningen att prostitution pågår mer på öppen gata än vad många tror, och det finns kännedom om att tidigare klienter misstänks sälja sex i gatumiljö. Bristen på samverkan belystes i ett ärende med en klient som sålde sex från sin lägenhet på grund av ekonomiska orsaker. Klienten lyckades dock lämna prostitutionen genom att socialtjänsten arbetade motiverande med klienten att komma ut på arbetsmarknaden och bli självförsörjande.

Personer som endast lever på LMA-ersättning³⁵ och personer som väntar på beslut om uppehållstillstånd har försörjningsstöd hört kan befinna sig i svåra ekonomiska situationer där de bor hos personer i utbyte mot bland annat sexuella tjänster. En sådan observation talar för vikten

---

³⁵ LMA-ersättning utgår till asylsökande som omfattas av lagen om mottagande av asylsökande.

av att höja socialtjänstens kunskap i ämnet för att kunna fånga upp eventuella varningstecken och känna till riskgrupper.

Särskild utsatthet för personer inom LSS

Det är vanligt att klienter inom LSS, i huvudsak med neuropsykiatriska diagnoser med boendestöd befinner sig i både en ekonomisk och social utsatthet. Hos vissa klienter finns det misstankar om att de även är utsatta genom att de säljer sexuella tjänster mot ersättning vilket till stor del tros förekomma på grund av deras ekonomiska situation. Det avser främst kvinnor men även manliga klienter. Det upplevs av personal att de klienter som haft sex mot ersättning är något som skett relativt oplanerat och öppet, och ofta till personer de har någon form av bekantskap med. Ofta är ersättningen annat än pengar, till exempel cigaretter.

Bland dessa personer inom LSS är det många som har ett pågående, eller tidigare missbruk och i varierande grad lever kvar i samma kretsar, alternativt är i ett aktivt missbruk. Många av dessa klienter saknar ett konsekvenstänkande för att förstå vilka risker vissa typer av relationer kan innebära. De uppfattas som särskilt sårbara då det ofta finns en kombination av ett uppmärksamhets- och bekräftelsebehov, med att nya kontakter söks upp via sociala medier eller andra forum. Hos vissa klienter ser yrkesverksamma därför ett behov av att hålla koll på klientens mående och känsloläge, samt reagera på förändringar i måendet när klienter ingår i nya relationer eller nya personer kommer in i deras liv, detta då de ofta är en ojämlik relation och klienten kan vara i beroendeställning till partnern. Många av brukarna är impulsstyrda och om en problematik som att de använder sex som självskadebeteende eller blir utnyttjade genom att sälja sexuella tjänster kommer fram i samtal med personal, är det viktigt att personal fångar upp och agerar omgående på eventuell motivation till stöd. Tar det för lång tid eller att personen själv måste dra i den initiala kontakten för att få stöd är det troligt att motivationen avtar. Verksamma inom LSS önskar ett bredare fokus än enbart relationsvåld. Det behövs ett fokus på både social och sexuell utsatthet och hur det kan komma till uttryck inom denna målgrupp, till exempel sexuellt självskadebeteende vilket är något som setts hos flera kvinnliga klienter. Ett exempel med en kvinnlig klient där det misstänktes att hon sålde sex för ersättning fanns det utöver en oro för att kvinnan blev utsatt sexuellt även en oro för att hon riskerade att förlora sin boendeplats genom att störningsanmälningar kom in från grannar.

Socialtjänstens delaktighet på polisinsatser

Under 2019 och 2020 var socialsekreterare från vuxenheten involverade i två uppsökande insatser mot prostitution och människohandel som organiserades av lokalpolisen i Södertälje. Två medarbetare från socialtjänsten deltog under en insats 2019. De skulle bli inbjudna till en utbildning organiserade av polisen inom prostitution och människohandel, vilket dock inte blev av. Socialtjänsten kontaktade Mikamottagningen i Stockholm för att förbereda sig inför insatsen genom att inhämta information och tips. Socialtjänsten förberedde eget material att dela ut samt hållpunkter att informera om. Andra insatsen som var under 2020 var socialtjänsten inte med på fysiskt men var ombedda att ha extra beredskap under själva insatsen utifall att något skulle uppstå som socialtjänsten behövde agera på.

Första insatsen planerades utifrån ett antal adresser som polis kollat upp. Genom att uppge sig vara köpare av sexuella tjänster kom polisen via en eskortsida i kontakt med en kvinna i en lägenhet i Ronna. När polis och socialtjänst åkte till adressen stötte de på fyra män och en kvinna i lägenheten. Två av dessa männen, som sade sig bo i lägenheten, tog polisen till stationen för misstänkt vapenbrott (vapnet visade sig vara en replika). Det var många madrasser i lägenheten. Kvinnan i lägenheten som var från Östeuropa uttryckte att hon var i lägenheten frivilligt och att ingen tvingade henne att sälja sex utan var något hon gjorde för att försörja sig själv och sin familj, samt att männen var hennes bekanta/vänner. Hon tackade nej till det stöd

och hjälp som socialtjänsten informerade om att de kunde erbjuda. En adress hann sökas upp på detta insatspass.

6.2.2 Barn och ungdomar

Prostitution, sex mot ersättning och människohandel har förekommit i ett flertal fall bland de enheter som arbetar med barn och ungdomar (upp till 20 år)³⁶ inom socialtjänsten.

Människohandel

Människohandelsärenden som hanterats av barn och ungdomsenheterna beskrivs som mycket komplexa och tidskrävande, att det saknats tydliga rutiner och att det behövs mer kunskap kring dessa frågor. Det har främst handlat om barn och ungdomar från fattigare EU-länder, i huvudsak romska barn som tros ha utnyttjats på olika sätt, eller växt upp i gatumiljö eller i en kriminell miljö där de har utnyttjats genom att utföra brott eller tigga. Barnen uppfattas av socialtjänsten som mycket utsatta. Vanligtvis har polisen varit inkopplad och i vissa fall har polisens Människohandelssektion inom region Stockholm konsulterats, vilket av de inblandade handläggarna på socialtjänsten upplevts som hjälpsamt om än resurskrävande. Ärendena ställer höga krav på kompetens kring EU-rättsliga regler och andra EU-länders system avseende exempelvis folkbokföring. Andra svårigheter har varit osäkerhet om de vuxna som verkat nära ungdomarna varit vårdnadshavare eller någon som utnyttjar dom, eller både och. Vid LVU-placeringar är det vanligt att dessa ungdomar rymmer, ofta med hjälp av de vuxna runt ungdomarna som socialtjänsten ibland misstänker kan vara de som utsätter dom, vanligtvis för tiggeri eller genom att stjäla. Ett exempel var en minderårig gravid flicka som tiggde och som omhändertogs av socialtjänsten. Andra exempel har handlat om en familj där misstanke om både prostitution och människohandel förekommit. I fallet hade pappan i familjen misstänkts ha sålt mamman för sexuella tjänster och barnen väntat i en bil med pappan. Annonser ska ha förmedlats på webbsida för sexuella tjänster. Även här har det varit svårt att motivera personer att ta emot hjälp. Vidare upplevs människohandlare använda sig av andra och mer medvetna metoder jämfört med för några år sedan³⁷. Till exempel placerar de inte gravida flickor att tigga då de lärt sig att det kan dra till sig uppmärksamhet från myndigheterna. Gällande unga romska flickor har det av flera instanser funnits misstanke om att en flicka som befinner sig i Södertälje centrum är utsatt i prostitution. Uppsökande verksamhet som arbetar med barn och ungdomar har försökt prata med henne utan resultat. Även samtal från allmänheten har inkommit gällande oro för samma person.

Sex mot ersättning, sexuell utsatthet och grooming

Gällande prostitution och sex mot ersättning är det några omständigheter som är återkommande i de erfarenheter som återges. Det har främst förekommit hos barn och ungdomar med psykisk ohälsa, neuropsykiatriska diagnoser eller olika typer av tidigare utsatthet. Det kan vara våld mot närstående i en uppväxtmiljö, sexuellt våld, försummelse eller annat typ av missförhållande. Vid intervjuer med socialsekreterare som arbetat länge upplevs ungdomar idag ha allt mer komplexa problem. När det finns oro eller misstanke om att minderåriga tjejer utsätts genom att de säljs för sex eller har sex mot ersättning, är det vanligtvis andra beteenden som gör att det kommer i kontakt med socialtjänsten. De har ofta problem med droger, alkohol, rymmer från placeringar och ett våldsamt utåtagerande. De blir då vanligtvis omhändertagna för vad som kallas socialt

³⁶ Ungdomsmottagningens verksamhet inkluderar unga upp till 26 år. Projektet *Alis* inom enheten för arbetsrehabilitering arbetar med målgruppen unga mellan 18–25 år som ej är i arbete eller studier.

³⁷ I [polisens rapport](#) (2021a) framgår att i rumänska kriminella nätverk som verkar i Sverige finns ofta någon form av släktskap mellan individerna och kopplingar mellan nätverken, vilket möjliggör ett flexibelt agerande för att undvika polisens insatser och ägna sig åt olika former av brottslighet parallellt.

nedbrytande beteende. Socialtjänstens insatser agerar ofta på det mest akuta behovet, medan eventuell ytterligare problematik, till exempel att de är utsatta i prostitution eller varit utsatta för sexuella övergrepp inte uppmärksammas eller prioriteras. Det finns en upplevelse om att denna grupp unga tjejer sannolikt inte kommer berätta om sin situation eller problem, att de bär på känslor av skuld och skam, samt att det är troligt att de inte kommer bli betrodda eller bemötta på rätt sätt av samhället. Barn och ungdomsenheterna har kännedom om unga som exploaterats på sociala medier, till exempel *Tiktok*, ofta via information från polisen. I sådana fall utreder myndigheten hur vårdnadshavare kan skydda barnet från fortsatt exploatering och utsatthet. Det kan variera mellan familjer hur detta tas emot. I familjer där det förekommer hedersnormer kan det finnas större oförståelse för vad den unga utsätts för. Detta upplevs av socialtjänsten påverka sannolikheten att barnet berättar om sin situation eller vad som inträffat då det ökar barnets skuld- och skamkänslor. Om det är mindre sannolikt att barnet berättar påverkar detta i sin tur familjens förmåga att skydda barnet.

Enheterna har observerat att små barn som betar sig som äldre barn och ofta har en tidig pubertetsutveckling, tidig sexdebut, umgås med äldre barn eller unga vuxna, exponeras för större risker för sexuell utsatthet och exploatering. Särskilt barn från hemförhållanden där föräldrarna eller föräldern på något sätt inte klarar att ha tillräcklig uppsikt över barnet för att skydda det från riskmiljöer, eller brister i omsorgen. Det är ofta skolan som plockar upp signaler på misstänkt sexuell utsatthet bland huvudsakligen unga flickor. Problemen börjar i familjen eller hemmet med våld och barnen uppvisar ofta en multipel utsatthet – som posttraumatiskt stressyndrom, autismspektra eller neuropsykiatrisk diagnos. Barn som finns i riskmiljöer för att utsättas för våld utvecklar ofta sedan beteenden som ökar risken för att utsättas på ytterligare sätt. Exempel på utsatthet som socialtjänsten varit i kontakt med var en ung flicka cirka 12 år som utnyttjades sexuellt både online och offline av en äldre man. Mannen gav henne ersättning för sexuella handlingar i form av godis eller pengar till godis, samt utsatte henne för grooming online. Barnet hade tidigare varit utsatt för våld av närstående. Andra exempel på prostitution har också kommit till barn och ungdomsenheternas kännedom då mammor sålt sex och det samtidigt förekommit en omsorgssvikt av barn och opassande hemmiljö. Även exempel på sexuella övergrepp mot barn ibland i barnens hemmiljö är något som enheterna kommit i kontakt med.

I oktober 2022 föreläste föreningen *#InteDinHora*³⁸ för en grupp medarbetare inom Myndighet ungdom om kommersiell sexuell exploatering. Föreläsaren betonade vikten av att se kommersiell sexuell exploatering som en våldsutsatthet och inte som ett beteendeproblem hos ungdomar. Detta följdes av en diskussion där medarbetarna reflekterade kring vilka begränsningar samt möjligheter socialtjänsten arbetar utifrån. En sådan begränsning var att socialtjänsten ofta måste fokusera på just ungdomens beteendeproblem för att kunna motivera en eventuell LVU-placering. När utsatthet ses som ett beteendeproblem finns det risk för att skuld och skamkänslorna hos barnet ökar och att ansvaret läggs över på barnet istället för på vuxenvärlden. Medarbetarna lyfte att det utöver LVU-placering eller placering på SiS saknas insatser som socialtjänsten kan erbjuda dessa ungdomar. Det finns inga insatser att sätta in i ett tidigare skede som till exempel samtalsstöd eller kontaktstöd. Det som finns att erbjuda är familjesamtal vilket i många fall inte är vad dessa flickor behöver. Ett av de stora problemen är att väntetiderna till barn- och ungdomspsykiatri är för långa och dessa flickor därmed hamnar utan insatser.³⁹

³⁸ *#InteDinHora* är en förening för och av personer med erfarenhet av kommersiell sexuell exploatering. De jobbar mot visionen att ingen ska behöva utnyttjas i sexhandeln.

³⁹ Enligt socialtjänstlagen SoL (2001:453) har socialtjänsten det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och hjälp de behöver, men detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Unga flickor med diagnoser är särskilt utsatta

Bland flickor där denna typ av utsatthet misstänks har de flesta antingen en neuropsykiatrisk diagnos, högfungerande autism och/eller intellektuell funktionsnedsättning. Det saknas anpassade insatser till denna grupp. De rymmer ofta från HVB-placeringar och en SiS-placering är alltid en akutåtgärd som oftast inte är hjälpsam på lång sikt. Denna grupp beskrivs befinna sig i en utbredd destruktivitet och ha svårighet med gränssättning och vara bekräftelsesökande. Detta är unga som vill passa in och kan söka sig till situationer och utföra saker som kan vara riskfyllda, i enlighet med vad den unga tror hur de ska bete sig eller vad som är normalt att stå ut med. Flickorna är från blandade bakgrunder, men många är från socio-ekonomiskt utsatta familjer. Det är inte ovanligt att familjen eller syskon i familjen redan är aktiva inom socialtjänsten. Hos dessa flickor framträder en social utsatthet då de ofta har erfarenhet av våld, inklusive sexuellt våld och övergrepp, och de är utsatta genom att sex mot ersättning kan förekomma som ett självskadebeteende. Det beskrevs också att flickor som växt upp under mycket kontroll senare uppvisar ett beteende där de utmanar gränser.

Inom ungdomsmottagningen påpekades särskilt att gruppen unga flickor med intellektuell funktionsnedsättning visar på en generell sexuell utsatthet. Det är flickor som antingen går i särskola, men oftast i vanlig grundskola eller ett yrkesförberedande program på gymnasiet. Dessa flickor letar efter vänner och kontakter via olika appar och sociala medier (*Badoo, Tinder, Snapchat, Instagram*) och kommer på det viset i kontakt med pojkar och vuxna män där det förekommer att flickorna blir utsatta genom att sälja sex. De kan få ersättning i form av en dricka eller blir bjudna på en måltid, ofta något utan större värde. Flickorna förstår oftast inte att de säljer sex och har en svårighet att kunna bedöma riskerna med dessa möten. Oftast vet de inte att vad som förväntas av dem är att sälja sex. I de mötena förekommer det att pojkarna/männen delar flickans kontaktuppgifter med andra män.

Anledningen att dessa flickor kommer i kontakt med ungdomsmottagningen är oftast för att det hänt något annat allvarligt som någon förälder eller annan vuxen reagerat på, till exempel en våldtäkt. Det kan också vara för att flickorna söker sig till ungdomsmottagningen för att få hjälp med preventivmedel. Flickorna är oftast runt 14–15 år när de kommer i kontakt med ungdomsmottagningen. Bland denna grupp av unga flickor med intellektuell funktionsnedsättning i Södertälje finns det också en aspekt av hedersrelaterade föreställningar kring såväl sexualitet som funktionsnedsättningar att ta hänsyn till. Flickorna pratar oftast inte om detta med sina föräldrar om de har växt upp med normer kring oskuldhet innan äktenskap. En intellektuell funktionsnedsättning är något som kan vara förenat med skuld och skam inom familjen och ofta har flickorna lärt sig att till viss del dölja sin funktionsnedsättning. Denna grupp av flickor med intellektuell funktionsnedsättning är en särskilt utsatt riskgrupp där det saknas tydliga skyddsnet som kan fånga upp dessa flickor och erbjuda dem adekvat stöd. Det saknas i Södertälje kommun mötesplatser som vänder sig till denna målgrupp utifrån deras utsatthet där personalen har kompetens att möta behoven som finns.

Ungdomsmottagningen använde tidigare enkäten SEXIT⁴⁰ – samtal om sexuell hälsa och erfarenhet av våld, för alla nya ungdomar och unga vuxna som besökte ungdomsmottagningen. Enkäten frågade bland annat om erfarenhet av olika typer av våld, men även om sex mot ersättning. Ungdomsmottagningen bedömde att enkäten, trots att den var tidskrävande, var ett bra arbetsredskap för att fånga upp och agera på eventuella missförhållanden. Efter en omorganisation används den inte längre.

---

⁴⁰ SEXIT är en metod framtagen av Västra Götalandsregionen som syftar till att unga som är sexuellt risktagande eller utsatta och/eller personer med erfarenhet av våld, ska identifieras och erbjudas relevant vård och stöd.

Utsatthet online

I det uppsökande och förebyggande arbetet bland barn och ungdomar har en generell destruktivitet, dålig självkänsla samt osäkerhet kring sex bland vissa unga tjejer observerats. 15–16 åriga tjejer har uttryckt att de utfört sexuella handlingar som upplevs avancerade och att sexuella praktiker som BDSM är en typ av "sex som man får ställa upp på". Avsaknad av en tydlig uppfattning om vad samtycke till sexuella handlingar är, hur det ges och kan förstås har observerats bland både unga tjejer och killar. Exempel på att unga elever har skickat porrbilder till varandra nämndes, men även att i vissa skolor har det gjorts initiativ till att aktivt prata om porr med eleverna. Chattforumet *Omegle* beskrevs av de som arbetar uppsökande som ett av de digitala rum som används mest just nu bland unga. Det är ett forum där det går att chatta med personer från hela världen och det är lätt att uppge en annan ålder än sin riktiga. Ett exempel kopplat till detta chattforum var en ung tjej som utnyttjades genom sex mot ersättning. Ärendet ledde till åtal och gick till domstol. Tidigare har observerats att unga använt liknande forum, till exempel *Chatroulette* och *Periscope*. Bland dessa forum har socialtjänsten känt till att grooming kan förekomma, och det fanns kännedom om ett flertal fall där mycket unga flickor, i 10 och 11 årsåldern, blivit uppmanade att skicka nakenbilder eller blivit groomade. Fältare som arbetar uppsökande bland barn och ungdomar nämnde att de tror att *Onlyfans* är vanligt bland unga tjejer, vilket är en plattform socialtjänsten saknar tillräcklig kunskap om. De är av uppfattningen att barn och ungdomar inte på eget initiativ pratar med vuxna om dessa saker då det kan upplevas som skamfyllt. På nätverksmöten där polis, skola, fritidsgård samt fältare ingår har fall med misstanke om sugardejting och/eller prostitution framkommit.

Pojkar och unga män

Tidigare fanns det en större grupp ensamkommande ungdomar, i huvudsak unga killar, placerade på boende i Södertälje. Socialtjänsten hade vetskap om att vissa av dessa hade blivit utnyttjade, bland annat sexuellt, tidigare i sina liv eller på flykten till Europa och Sverige. Många bar på trauman efter att ha upplevt krig. När majoriteten av de ensamkommande ungdomarna var placerade på boenden i kommunen misstänktes inte av dem inom socialtjänsten som intervjuats att någon av dem utnyttjades i prostitution eller människohandel. På senare år har socialtjänsten dock fått information från polisen om att flera av de afghanska pojkar som var placerade i Södertälje, nu befinner sig i prostitution i Stockholm, ofta på grund av avslag på asylansökan och hemlöshet. Ensamkommande som har uppehållstillstånd enligt gymnasielagen kan vara i särskilt svåra situationer utifrån ekonomisk stress (kravet på att hitta arbete 6 månader efter avslutade gymnasiestudier) och har ofta inget eller lite stöd från familj och kontakter jämfört med unga vuxna uppvuxna i Sverige. Vidare framkom från en verksamhet som hjälper unga utan studier eller arbete att det finns anledning att inte utesluta att unga vuxna med försörjningssvårigheter kan ha erfarenhet av att sälja sexuella handlingar. Verksamheten har deltagit i pilotprojektet *Fråga om våld* och från att systematiskt fråga om våld, diskutera våld, vad det kan vara och vilka uttryck det kan ta sig, upplevdes ett verkningsfullt resultat. Bland de som fick frågan var det många som för första gången berättade om sina erfarenheter vilka många inte tidigare hade betraktat som våld. I samtal om prostitution och människohandel väcktes tanken hos verksamheten att frågor kring detta kan behöva inkluderas för att eventuell utsatthet ska kunna upptäckas.

Ungdomsmottagningen har kommit i kontakt med killar och unga män som sökt sig dit för att testa sig för könssjukdomar efter att de köpt sex utomlands. Ungdomsmottagningen berättade att i ett tidigare projekt ute på skolor bland introduktionsklasser med unga nyanlända pojkar framkom inom målgruppen föreställningar baserade på myter om att det är farligt att inte ha sex tillräckligt ofta och att det är farligt att inte få utlösning när man har sex. Att köpa sex kunde ses som något nödvändigt utifrån hälsosynpunkt. Ungdomsmottagningen lyfte också upp att det finns en fundersamhet kring vart unga män som har sex med män vänder sig för hjälp med att testa sig för könssjukdomar, sexualupplysning, få kondomer, etc. Ungdomsmottagningen

upplever att de inte möter denna grupp unga män. De tror att det kan finnas ett mörkertal bland denna grupp av ungdomar och unga vuxna som eventuellt är sexuellt utsatta.

6.2.3 Behov och svårigheter inom socialtjänsten

Ett flertal omständigheter som lyftes upp av socialtjänsten var svårigheter med att motivera klienter att ta emot hjälp, praktiska svårigheter som att klienter saknat legitimation, klienter saknat förmåga att följa de krav som ställts, samt socialtjänstens osäkerhet i hur de ska fråga klienter om denna problematik och hantera och agera på eventuella svar. Vidare kan det vara mycket komplexa ärenden. De behov och reflektioner som framkom under intervju tillfälle med enheterna inom socialtjänsten var att det:

- Behövs mer kunskap om prostitution och människohandel
  - Specifikt avseende barn och ungdomar behövs mer kunskap om sugardejting, grooming och vilka beteende som förekommer bland unga online och vilka risker de utsätts för online
- Behövs instruktioner och rutiner vid upptäckt och misstanke av prostitution och människohandel
- Behövs tydliga rutiner för samverkan både internt inom socialtjänsten och externt med andra aktörer
- Behövs tydliga instruktioner om vart klienter som har sex mot ersättning eller tvångsmässigt destruktivt sexuellt beteende och sex som självskadebeteende kan hänvisas till
- Saknas instruktioner på *vad* och *hur* socialtjänsten ska fråga klienter om sex mot ersättning
  - Inom missbruk används skattningsformuläret ASI⁴¹ där en fråga om sex mot ersättning förekommer
- Behövs bättre rutiner kring stöd och insatser. Stödinsatser måste vara flexibla och anpassade utifrån att det rör sig om klienter med komplex problematik, multiproblematik, funktionsvariationer och en motivationsnivå som går upp och ner av olika anledningar
- Ett uppsökande arbete med fokus på prostitution och människohandel lyftes som en idé, detta då sannolikheten hos målgruppen att själv söka hjälp eller stöd är låg
- Stöd till personal i dessa frågor
- Behövs tydliga rutiner kring när socialtjänsten ska polisanmäla och att alla inom socialtjänsten agerar på samma sätt
- Flera enheter lyfte behovet av att klienter utsatta i denna problematik behöver bli tilldelade en särskild stödperson som vägleder och praktiskt stöttar i kontakt med olika insatser
- Behövs mer kunskap om vilka stödinsatser som finns att tillgå genom Mikamottagningen, KAST och Regionkoordinatorerna. Det var få som vid intervju tillfället kände till att Södertälje kommun ingått avtal med Stockholms stad och hade tillgång till dessa insatser
  - Flera enheter, men långt ifrån alla, kände till Mikamottagningen. Vissa hade innan Södertälje kommun ingick i samarbetsavtalet med Stockholms stad 2021/2022 kontaktat eller hänvisat klienter dit, och vissa efter. En enhet hade innan avtalet ingicks hänvisat klienter till Mika hälsa på regional nivå.

---

⁴¹ Addiction Severity Index (ASI) är en standardiserad bedömningsmetod i intervjuform avsedd för användning i missbruks- och beroendeverksamhet.

6.3 Hälsa- och sjukvård

En dialog har förts med tre verksamheter i Södertälje inom Region Stockholm. De är *Affektiva- och ångestheten Psykiatricentrum*, *Beroendecentrum* och *Neuropsykiatriska enheten Psykiatricentrum*. De patienter som är i kontakt med dessa instanser inom psykiatri och beroendevård har ofta en komplex problembild.

Bland målgrupperna med ångestproblematik samt beroendeproblematik har det förekommit prostitution/sex mot ersättning eller misstanke om det. Hos patienter med ångestproblematik kan det vara svårt att upptäcka, det är troligt att det ofta missas och mörkertalet tros kunna vara stort. Bland patienter med beroendeproblematik kommer det vanligtvis fram senare i kontakten med vården, och det krävs långa trygga relationer för att en klient ska öppna upp sig om detta.

Medarbetare har haft kännedom om att enskilda patienter med ångestproblematik befinner sig i prostitution och/eller har sex mot ersättning, vanligtvis som en del av ett bredare sexuellt självskadebeteende. När prostitution/sex mot ersättning har förekommit eller misstänkts har det i huvudsak varit bland de patienter som har ett självskadebeteende, autism eller ADHD, högriskpatienter (suicid) samt patienter med beroendeproblematik. Patienter med ångestproblematik är till stor del yngre patienter, i tidigare 20 årsåldern men även en del i 30 årsåldern, både män och kvinnor.

En kontakt med kuratorer på Södertälje sjukhus har förts att inhämta eventuella erfarenhet i deras verksamheter. Medskicket från kuratorerna var att de inte stött på varken prostitution eller människohandel under sina år på sjukhuset, men att det kan behövas utbildningsinsatser gällande detta inom vården. Kuratorerna föreläser om våld i nära relation för att öka kunskapen så att all vårdpersonal ska både vara mer uppmärksamma på förekomsten av våld och veta hur de ska bemöta och ta hand om våldsutsatta. Idén att det kanske behövs något liknande gällande prostitution och människohandel lyftes av kuratorerna. Vidare togs en kontakt med BUP Södertälje för att inhämta deras perspektiv kring sexuell exploatering bland barn och unga. BUP har inte återkopplat på förfrågan om att få göra en intervju. En kort kontakt med Akutmottagning för våldtagna på Södersjukhuset i Stockholm har förts för att höra om de har erfarenheter av patienter med koppling Södertälje där prostitution eller människohandel förekommit. Ett första samtal skedde men någon intervju blev inte av.

6.4 Civilsamhällesaktörer

I arbetet med denna kartläggning har ett urval av lokala och civila aktörer i Södertälje med fokus på de som bedriver öppen eller uppsökande verksamhet kontaktats. Syftet har varit att dels samla in erfarenheter avseende stödjande ungdomsverksamheter, dels avseende personer som till mindre grad kommer i kontakt med myndigheter eller offentliga instanser. Detta är bland annat asylsökande, personer som lever i Sverige utan tillstånd (papperslösa), personer som fått avslag på asylansökan, samt EU-migranter. Religiösa samfund fyller en viktig funktion för personer som inte har någon kontakt med myndigheter, som inte har rätt till bistånd av offentliga medel, eller som söker sig till kyrkan för hjälp med basala behov. Ett antal församlingar, främst från Södertäljes nätverk för Migration, Integration och Gemenskap (MIG) kontaktades.⁴² Totalt var det fem församlingar som tackade ja till en intervju; Svenska kyrkan, Pingstkyrkan, katolska

---

⁴² *MIG-nätverket* består av föreningar och samfund som tillsammans arbetar för ett bra mottagande och bemötande av migranter och flyktingar i Södertälje under ledning av Svenska kyrkan. Svenska kyrkans integrationssamordnare bistod oss med information om vilka kyrkor som ingår.

kyrkan S:t Ansgar, syrisk-ortodoxa kyrkan S:t Afrem och Equmeniakyrkan.⁴³ I migrationsnätverket ingår även Röda korset vilka också har intervjuats. Även Frälsningsarmén, LP Ria⁴⁴, Tjeihuset i Södertälje⁴⁵ och Södertäljejourerna⁴⁶ har intervjuats.

Det varierar bland församlingarna om de kommit i kontakt med prostitution och människohandel eller inte i sina verksamheter. Till stor del beror detta på vilket typ av socialt arbete församlingen bedriver. Syrisk-ortodoxa församlingars sociala arbete är generellt sett mer inriktat på aktiviteter för församlingsmedlemmar i form av pensionärsgrupp, kvinnogrupper och aktiviteter för barn och unga genom ungdomsförbunden. Svenska kyrkan, katolska kyrkan och frikyrkorna bedriver i större utsträckning ett socialt arbete med öppna mötespunkter eller aktiviteter för utsatta personer, och möter i dessa verksamheter personer utsatta i missbruk, hemlöshet, papperslösa migranter samt andra utsatta som hamnat mellan stolarna. De församlingar som uppgav att de på något sätt har kommit i kontakt med prostitution eller människohandel har i huvudsak varit i de verksamheter som har ett fokus på basala behov som härbärge, tillgång till dusch, mat m.m. riktat till utsatta personer.

Olika grupper av utsatta migranter

Flera av de kristna församlingarna samt Röda korset har deltagit i arbetet med *Julkassen* och *LT-klappen*⁴⁷ vilket leddes av Svenska kyrkan. I samband med detta arbete kom Svenska kyrkan i kontakt med en grupp nigerianska kvinnor, ofta med barn här eller i hemlandet, som sökte sig till Svenska kyrkan för de ekonomiska medel som delades ut. Vanligtvis hade dessa kvinnor inte några bevis på inkomst och kunde inte styrka hur de överlevde ekonomiskt. I samband med utdelningen av gåvor bytte kvinnorna både kläder och peruk samt hänvisade till olika namn på sina ID-kort (flera av dem hade många namn) för att kunna få ut fler presentkort. Kvinnorna upplevdes som mycket utsatta då det verkade stå utanför samhället och inte vara i kontakt med några kommunala eller offentliga instanser. De var ofta skrivna flera stycken på samma adress. Detta var en grupp som flera av de aktörer som var engagerade i arbetet med julmat/gåvor till behövande betonade att det fanns en oro kring då de misstänktes kunna vara utsatta i prostitution. Röda korset Södertälje uttryckte en liknande lägesbild då de i samband med arbetet med *Julkassen* kom i kontakt med många ensamstående mammor i Södertälje som ofta befann sig i en svår bostadssituation, bland annat genom att de var inneboende, hyrde olovligt till höga hyror och tvingades flytta runt på grund av osäkra boendeförhållanden. I kombination med höga hyror hade de flesta ingen inkomst från jobb, varpå det väcktes en oro bland organisatörerna för hur kvinnorna och deras barn klarade sig ekonomiskt. Dessa typer av varningstecken och utsatthet gjorde att det bland organisatörerna fanns en misstanke kring att prostitution kan ha förekommit. Några av de grupper som stack ut bland dessa besökare var kvinnor från Nigeria eller andra västafrikanska länder. Röda korset berättade också att de mött många kristna kopter från Egypten där flera befunnit sig i komplicerade situationer gällande arbetstillstånd. I vissa fall har arbetstillstånden visat sig vara falska och då har de sökt asyl i Sverige som de nekats.

Equmeniakyrkan har indirekt kommit i kontakt med eventuellt misstänkt människohandel i samband med att kyrkan för några år sedan tillsammans med Svenska kyrkan, Pingstkyrkan och Frälsningsarmén vintertid bedrev ett natthärbärge i Södertälje för EU-migranter, i huvudsak den romska gruppen. Det förekom misstankar hos organisatörerna om att de yngre flickorna i denna grupp kan ha utsatts på något sätt. Det förekom också misstankar om att flera i gruppen kan ha

⁴³ Internationella kyrkan och S:t Tomas som ingår i nätverket tillfrågades också. Även S:t Jacob kontaktades då det är en av de större syrisk-ortodoxa församlingarna i Södertälje.

⁴⁴ *LP Ria* är en ideell förening som bedriver en mötesplats, vilken regelbundet besöks av pensionärer, arbetslösa, sjukskrivna m.m. för gemenskap och mat.

⁴⁵ *Tjeihuset* är en ungdomsverksamhet för unga tjejer mellan 13–23 år.

⁴⁶ *Södertäljejourerna* består av Kvinnojouren Annfrid, Ungdomsjouren Juventas och Brottsofferjouren i Södertälje.

⁴⁷ LT, 2021b

utnyttjats eller deltagit i organiserat tiggeri då de alltid hämtades vid samma bestämda tid på morgnarna av någon som körde runt dom till olika platser.

Både Frälsningsarmén Södertälje samt LP Ria möter människor i olika typer av utsatthet. Frälsningsarmén har en omfattande kontakt med personer som är papperslösa och som lever gömda. Inom denna grupp är ofta det mest akuta försörjning, arbetslöshet och överlevnad. Frälsningsarmén upplever inte att det bland denna grupp är uttalat att personer är utsatta i prostitution eller människohandel, men på grund av den utbredda utsattheten upplevs det föreligga en förhöjd risk för att exploateras i prostitution. Kvinnor är särskilt utsatta då de oftare saknar en yrkestillhörighet och därmed har ytterligare svårigheter med försörjning. Dessa personer kommer från olika länder med blandade bakgrunder och har sökt sig till Sverige på grund av krig och förtryck eller i hopp om ett bättre liv. Frälsningsarmén möter bland annat många från Georgien vars situation har förvärrats och möjlighet att återvända hem försvårats ytterligare i samband med kriget i Ukraina. Frälsningsarmén Stockholm driver *Safe Haven*, som är ett EU-center för människohandel, varpå utsatta personer i Stockholmsområdet i större utsträckning tros söka sig dit.

Personer som flyr krig och konflikt löper större risk att utnyttjas i prostitution och människohandel, särskilt i samband med stora flyktingströmmar. Med anledning av kriget i Ukraina intensifierade Jämställdhetsmyndigheten under 2022 den nationella samordningen mot prostitution och människohandel.⁴⁸ I intervju med civila aktörer i Södertälje ställdes därför frågor specifikt kring den ukrainska gruppen. Några av de lokala aktörerna nämnde att de kommer i kontakt med nyanlända ukrainare, men ingen av dessa har sett eller misstänkt prostitution eller människohandel i den lokala kontexten i Södertälje. LP Ria möter ukrainare som främst söker sig till verksamheten för ekonomiskt stöd och utdelning av mat. Katolska S:t Ansgar kommer också i kontakt med denna målgrupp, dock utgår deras perspektiv i huvudsak utifrån ett regionalt perspektiv då katolska kyrkans sociala arbete genom Caritas⁴⁹ är baserat i Stockholm. Många av de ukrainska kvinnor som katolska kyrkan mött inom Stockholmsregionen genom Caritas har blivit utnyttjade i människohandel vid Ukrainas gräns och i andra länder i Europa under flykten från Ukraina och kriget.

Exempel på prostitution från verksamheterna

Svenska kyrkan i Södertälje har varit i kontakt med socialtjänsten kring personer med erfarenhet av prostitution. Svenska kyrkan berättade att de möter individer, ofta kvinnor, som lider av någon typ av psykisk ohälsa eller diagnoser där det ibland misstänks förekomma en sexuell utsatthet eller prostitution. Personer är oftast aktiva i vården men upplever en lägre tröskel när de söker sig till kyrkan, vanligtvis för själavård. Ett fall nämndes med en ung kvinna som av sin partner eller annan närstående hade blivit skickad till ett annat nordiskt land med vetskapen om att hon skulle dansa, men hamnat i prostitution. Ibland är det vaktmästare som reagerar på varningstecken. Ett sådant fall var en ung kvinna som kom för att låna kyrkans toalett, och först efter en längre stund kom ut, klädd och iordninggjord på ett sätt som gjorde att personal misstänkte att hon befann sig i prostitution.

Pingstkyrkan har från situationer i sin verksamhet misstänkt prostitution eller människohandel. Ett fall som nämndes rörde några yngre romska flickor i 14–15 års ålder som blev utnyttjade genom att de såldes i prostitution av sina föräldrar i Södertälje. De hade först upptäckts i Uppsala där de försvann ifrån, men dök sedan upp i Södertälje. Köparna var olika män med

⁴⁸ Jämställdhetsmyndigheten, 2022b

⁴⁹ Caritas är katolska kyrkans organisation för bistånd, humanitär hjälp och internationell utveckling.

blandad bakgrund. Ett annat fall rörde en ung tjej i 20 årsåldern som kommit till verksamheten, setts hoppa in i skåpbilar på nätterna, och misstänkts befinna sig i prostitution.

De tre övriga församlingarna uppgav att de inte kommit i kontakt med misstänkt prostitution bland församlingsmedlemmar eller i sina verksamheter, dock kommer de i kontakt med våld i familjen, våld i nära relation, sexuellt våld, missbruk, oro för barn eller andra familjeproblem i mötet med församlingsmedlemmar.

Barn och ungdomar – en ökad utsatthet

De flesta av församlingarna pratade om ökad utsatthet bland barn och unga, i huvudsak online och några nämnde specifikt barns exponering för nätpornografi, risk för att utsättas sexuellt online samt sociala mediers påverkan. Flera av församlingarna arbetar aktivt med dessa frågor.⁵⁰ Att vuxenvärlden inte är tillräckligt närvarande och inte har tillräckligt med kunskap kring barn och ungas verklighet online betonades.

Syrisk-ortodoxa S:t Afrem lyfte att de upplever en ökad utsatthet bland unga tjejer i Södertälje genom att inflytandet från sociala medier bidrar till utseendefixering och att unga tjejer förväntas ha dyrare prylar för att se ut på ett visst sätt för att passa in. För att ha råd med att upprätthålla denna stil har det noterats att unga tjejer söker sig till gängkriminella och "tuffa" killar som har mycket pengar och kan ge dem saker för att nå viss status. Dock kan unga tjejer hamna i svåra situationer där de får dyra väskor eller märkesprylar och sedan förväntas ge tillbaka i sexuella tjänster. Detta är inte något församlingen påstår sig veta pågå, utan de har uppfattat indikationer på att unga befinner sig i relationer som utgörs av gråzoner om vad som är frivilliga handlingar och vad som är utbyte av tjänster eller handlingar mot ersättning. Inom församlingen har man hört om fall med unga tjejer från Södertälje där före detta pojkvänner eller killar de haft någon typ av relation med tagit bilder/videos med sexuellt innehåll på de unga tjejerna, som de sedan använt som utpressningsmaterial gentemot familjerna. De syrisk-ortodoxa församlingarna och assyriska/syrianska föreningarna Södertälje inledde våren 2022 ett samarbete för att fånga upp ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet eller exponeras för narkotika; *Initiativ för ett tryggare Södertälje*. De ser ett alltmer grövre våld och att även barn och unga från relativt välbärgade hem dras in i denna värld. De syrisk-ortodoxa församlingarna är av uppfattningen att det idag finns ett större antal grupperingar med kopplingar till gängkriminalitet och organiserad brottslighet än tidigare, och att denna komplexa bild försvårar arbetet med att skydda barn och unga från att bli rekryterade in i kriminalitet.⁵¹

Under intervjun med Svenska kyrkan nämndes tidigare misstankar om att unga flickor utsattes i prostitution när de bodde på HVB-hem och specifikt nämndes *Ersta flickhem* strax söder om Södertälje som tidigare granskats av Sveriges Television. I den kartläggningen framkom att flera unga placerade flickor beskrev att prostitution var vardag och sex av tolv flickor som kontaktades uppgav att de sålt sex under tiden på HVB-hemmet. Södertäljepolisens bistod i arbetet med att hitta de polisanmälningar som fanns gällande flickor utsatta för sexualbrott när de var placerade på boendet.⁵²

Tjejhuset och Södertäljejourerna

Hos de lokala civila aktörerna Tjejhuset och Södertäljejourerna var kännedom eller misstanke om prostitution, sex mot ersättning eller människohandel inte vanligt förekommande. Dock finns

⁵⁰ Inom S:t Ansgar har en föreläsning om pornografi och hur det påverkar utvecklingen av sexualitet, synen på ömsesidighet relation och äktenskap anordnats. Eumeniakyrkan har tagit fram samtalskortleken *Sunt prat* för sin ungdomsverksamhet i samtal om alkohol, droger, nätporr, gaming och sociala medier.

⁵¹ LT, 2022a; LT, 2022b

⁵² Sveriges Television, 2015a; Sveriges Television, 2015b

det vetenskap inom verksamheterna om att unga flickor riskerar att utsättas på olika sätt genom sociala medier och andra plattformar online, bland annat sexuellt. Att unga idag exponeras för sex och pornografi i mycket tidig ålder lyftes också. Ett exempel från Tjejhuset var att verksamheten hade kommit i kontakt med en ung flicka som blev utsatt för sexuell exploatering av en vuxen man som försökte träffa flickan i sexuellt syfte där ersättning var inblandat. Verksamheten kontaktade polisen.

Tjejerna som Tjejhuset möter i sin verksamhet har ofta kännedom om ord som *catfishing* och *sugardejting*, och det har hänt att tjejer frågar om sexuell utsatthet "åt en vän". Det har förekommit samtal om relationer, kroppslig integritet och gränssättande med ungdomarna men dessa diskussioner uppstår inte på eget initiativ inom målgruppen. Verksamheten ser därmed behov av att ta upp dessa ämnen och erbjuda möjligheter till samtal. De ser också ett behov av ytterligare fokus på frågor kring prostitution/sex mot ersättning och sexuell utsatthet. De anser att barn och ungdomar behöver mer kunskap om vad som är övergrepp och vart de kan vända sig om de skulle vara utsatta. Det behövs även diskussioner om kroppslig integritet och hur pornografi påverkar barn. Tjejhuset betonade att den mobbing som unga utsätts för idag har ändrat karaktär jämfört med förr då mobbing inte slutar i skolan utan kan pågå dygnet runt i barnens mobiler och de digitala plattformar barn och unga använder.

Ungdomsjouren Juventas är av samma uppfattning av att det är ovanligt att unga berättar om sugardejting eller att de säljer sex. Information om unga som blivit utsatta för sexuell våld kan däremot komma till Brottsofferjouren i Södertäljes kännedom. Södertäljejourerna upplever att det bland ungdomar i dagens samhälle verkar vara alltmer normaliserat med våld och sexualiserade handlingar, inklusive att sälja tjänster som betalningsmedel.

Ungdomsjouren Juventas arbetar våldsförebyggande bland annat gällande våld i ungas relationer. Detta arbete görs i samverkan med skola, fritidsgård och mobila kuratorer genom att utbilda och stötta yrkesverksamma. En grundgång för unga är ofta att prata om vad som är våld, samt vad som är lagligt/olagligt. Dessa diskussioner tros kunna öppna upp möjligheten att även prata om sugardejting, prostitution och människohandel för sexuella ändamål med barn och unga. Ungdomsjouren är av uppfattningen att inom Unizon finns det stor medvetenhet och kunskap kring porr och prostitution, medan vuxenvärlden generellt har alldeles för låg kunskap om dessa ämnen och inte har insyn i vad barn och ungdomar utsätts för eller gör online. De påpekade att det finns flera jourer, framförallt andra ungdomsjourer, som arbetar uppsökande och våldsförebyggande på nätet där de bland annat fokuserar på sugardejting. Södertäljejourerna uttryckte att de sökt ekonomiska medel för att gå utbildning i frågor kring pornografi, prostitution och människohandel då de ser ett behov av att höja kunskapsnivån i dessa frågor.

Kvinnojouren Annfrid upplever inte att de möter personer som säljer sex och som berättar om det. Bland de kvinnor de träffar har det dock förekommit att verksamma inom kvinnojouren misstänker det eller uppfattar en antydning till att kvinnor kan ha sålt eller säljer sex. Oftast vill kvinnorna inte se sig som offer, och att sälja sex förknippas ofta med något skamligt och utsatt. De kan även vara i en ekonomiskt utsatt situation som gör att de inte vill prata om det. Huvudorsaken till att kvinnor kontaktar kvinnojouren är på grund av våld i nära relation, om någon också säljer sex eller befinner sig i prostitution kommer det i så fall fram vid ett senare samtal. Kvinnojouren ser liknande mönster bland kvinnor som är utsatta för hedersrelaterat våld eller förtryck; att hedersrelaterat våld inte är anledningen till att de söker sig till kvinnojouren men den problematiken kan framträda i ett senare skede. I samband med placering av en våldsutgående kvinna misstänkte kvinnojouren att hon sålde sex. Misstanken väcktes av att hon plötsligt hade pengar och dyra presenter vilket var ett avvikande beteende. Ett annat fall var en man som ringde och berättade att han säljer sex och letade efter vägledning om vart han kunde vända sig

för att komma ur det. Södertäljejourerna upplever att det är oklart vart kvinnor och individer som vill ha hjälp med denna problematik kan vända sig i Södertälje. Det upplevde också att det är oklart vart inom socialtjänsten de skulle kunna hänvisa personer om det skulle behövas.

6.5 Polisen

Södertäljepolisens riktade arbete mot prostitution har i huvudsak skett genom enstaka punktinsatser eller projekt, och har inte varit något stående inslag i verksamheten. Som nämnt tidigare genomförde polisen två insatser, en under hösten 2019 vilken socialtjänsten deltog i samt en 2020. Utöver dessa genomförde polisen i Södertälje under 2019 riktade insatser mot prostitution på thaimassagesalonger. Våren 2019 kartlade polisen att fem av åtta salonger erbjöd sexuella tjänster. Under hösten samma år genomfördes ytterligare insatser vilka kartlade att tolv av tretton thaimassagesalonger i Södertälje erbjöd sexuella tjänster på ett organiserat sätt. Tidigare insatser visade sig alltså inte ha haft någon avskräckande effekt.⁵³ I samtal med polisen under hösten 2022 lämnades en liknande lägesbild; de bedömer att prostitution som förmedlas på thaimassagesalonger inte är stävjad och tidigare insatser inte verkar ha haft någon direkt avskräckande effekt.

I början av projektet efterfrågades en kontaktansvarig gällande prostitution och människohandel inom LPO Södertälje. I samband med det togs även en kontakt med polisområde Stockholm syds kontaktperson avseende köp av sexuell tjänst och koppleri som är ansvarig för att utveckla polisens arbete med prostitution och människohandel inom de olika länspolisområden i Stockholm syd. Under ett första möte i maj 2022 där både ansvarig inom LPO Södertälje samt kontaktperson på den övergripande nivå inom hela polisområde Stockholm syd deltog, informerade LPO Södertälje att de skulle börja med regelbundna riktade insatser mot prostitution. Det beslutades också att socialtjänsten skulle närvara under dessa för att informera om vilka stödinsatser som socialtjänsten kan erbjuda till både säljare och köpare av sexuella tjänster. Insatserna skulle genomföras under hösten 2022 och inledas med ett utbildningstillfälle i metod för LPO Södertälje och socialtjänst under ledning av kontaktpersonen inom polisområde Stockholm syds samt representant från socialtjänsten på Stockholms stad. Under sommaren beslutades om två insatser som planerades till oktober 2022. Polisen i Södertälje påbörjade hösten 2022 ett något mer frekvent riktat arbete mot prostitution, initialt utan socialtjänstens närvaro, detta för att börja sätta strukturer i arbetet och kunna vara flexibel i sin planering. Under hösten 2022 ställdes oktoberinsatserna in med några veckors varsel på grund av de flertalet skjutningar som skedde i Södertälje. Polisen Södertälje informerade socialtjänsten att den typ av insatser fortsättningsvis inte kunde prioriteras under rådande omständigheter då LPO Södertälje behövde prioritera arbetet mot gängkriminaliteten och skjutvåldet. På grund av denna våldseskalering blev även kommunikationen med polisen i Södertälje nedprioriterad varpå ett antal frågeställningar av relevans för socialkontorets kartläggning inte har kunnat besvaras av LPO Södertälje.

Att socialkontorets projekt med att kartlägga prostitution och människohandel för sexuella ändamål sammanföll med att Stockholm Po syd riktade resurser till att utbilda LPO Södertälje, får anses vara en tillfällighet, då det ingår i deras uppdrag att utbilda södra delen av polisregionen i Stockholm. Dock får det anses ha en positiv betydelse att Po Stockholm syd valde att planera in utbildning för LPO Södertälje och att LPO Södertälje valde att planera in flera insatser till hösten 2022. Det öppnade upp samarbetsvägar på ett smidigt och prestigelöst sätt i samband med att socialkontoret inom ramen för detta projekt kontaktade LPO Södertälje med

---

⁵³ LT, 2019

frågor om vem som ansvarar för frågorna lokalt och regionalt inom polisen, och efterfrågade kontakt med dessa för att gemensamt utveckla ett arbete i kampen mot prostitution. LPO Södertälje har uttryckt att de har jobbat med denna typ av brottslighet en längre tid och att det länge varit en levande fråga, särskilt har utsatta brottsoffer prioriterats. På grund av det ansträngda läget i Södertälje behövde dock resurserna omprioriteras.

6.6 Fastighetsägare

Sedan 2009 har polisen i Sverige sett en succesiv övergång från organiserad prostitutionsverksamhet i hotell till lägenhetshotell samt lägenheter hyrda i andra hand. I huvudsak i storstadsregionerna. Den ökade kunskapen hos hotellpersonal efter samarbete och utbildning mellan flera hotellkedjor och polisen har lett till att hotellpersonal i högre grad kontaktar polisen och att fler ingripanden gjorts, vilket tros ha påverkat denna förskjutning. Andrahandslägenheter och lägenhetshotell som är obemannade nattetid beskrivs av polisen som de mest attraktiva marknadsplatserna för organiserad prostitution.⁵⁴ I Stockholm har en ökning av prostitutionsverksamhet i lägenheter i innerstan observerats. Ofta är den som hyr ut sin lägenhet i andrahand inte medveten om att lägenheten hyrs ut vidare i tredje- eller fjärdehand och används som bordell.⁵⁵ Det förekommer också att vissa hyr ut olovligen i andrahand med varierande vetskap om vem som hyr deras lägenhet.

Mot bakgrund av detta kontaktades de fastighetsägare i Södertälje som ingår i ett lokalt nätverksforum tillsammans med kommunens sociala boendeenhet samt Kronofogden. Nätverket arbetar med frågor kring varvård av lägenheter, misstanke om sociala missförhållanden samt olovlig andrahandsuthyrning. Totalt intervjuades sex stycken fastighetsägare⁵⁶ där frågorna fokuserade på olovlig andrahandsuthyrning samt deras erfarenhet av prostitution och människohandel i sina lägenhetsbestånd. Gemensamt för alla intervjuade fastighetsägare i Södertälje är att det vanligtvis är grannar som ringer fastighetsägarna, eller att fastighetstekniker/skötare reagerar på att något brottsligt kan pågå eller att sociala missförhållanden misstänks förekomma i en lägenhet. Många hyresgäster ringer i första hand till fastighetsägaren istället för polisen vid misstanke om brott. Det som grannar vanligtvis reagerar på är spring i trappuppgången eller fastigheten av okända personer. Fastighetsskötare har i huvudsak upptäckt eller misstänkt missförhållande eller prostitution i samband med att de går in för att åtgärda något i lägenheten eller när någon ska vräkas. Vanligtvis reagerar de på att det kan finnas många sängar i lägenheten eller att många vuxna uppehåller sig i lägenheten, ofta kombinerat med skadegörelse i fastigheten.

Samtliga fastighetsägare uttryckte att de har en tät dialog med polis och flera nämnde att de en gång i månaden deltar i nätverksträffar med polis och andra fastighetsägare där informationsutbyte kring misstankor om brott, försök till brott eller missförhållanden delas. Vissa fastighetsägare uppgav att de polisanmält vid misstänkt prostitution eller människohandel, medan andra uppgav att de inte polisanmält, utan endast sagt upp hyresgästens kontrakt om det förekommit i samband med en olovlig andrahandsuthyrning. Om hyresvärden kan styrka att hyresgästen orsakat störningar är det den vanligaste anledningen till att kunna avsluta ett hyreskontrakt. Några fastighetsägare uttryckte att de har som rutin att polisanmäla om de misstänker att brottslig verksamhet pågår i någon av deras lägenheter. Det är vanligare att fastighetsägarna kommer i kontakt med brottslighet som handlar om narkotika och vapen än

---

⁵⁴ Polisen, 2021a

⁵⁵ Dagens nyheter, 2020

⁵⁶ De fastighetsägare som intervjuats är Telge bostäder, Rikshem, Victoriahem, Månsbro, Svenska hus samt Lundbergs Fastigheter. Resterande 3 fastighetsägare i nätverket samt Kronofogden återkom inte på förfrågan om intervju.

prostitution eller människohandel och flera berättade om konkreta fall där detta förekommit. Några fastighetsägare berättade att de har utvecklat arbetet med att bättre upptäcka och reagera på om illegal verksamhet som narkotika- och vapenhandel misstänks förekomma i deras fastigheter. Prostitution och människohandel har inte reflekterats över på samma sätt varpå det är möjligt att det inte har upptäckts i samma utsträckning.

Exempel

Det varierar bland fastighetsägarna om de misstänkt eller upptäckt prostitution och människohandel i sina lägenheter. När det har misstänkts eller upptäckts har det oftast haft en koppling till olovlig andrahandsuthyrning. Ett fall som nämndes var att grannar hade hört av sig till fastighetsägaren om att det var spring av okända kvinnor i fastigheten. Dock vet inte fastighetsägaren om detta rörde sig om prostitution. En annan fastighetsägare kunde berätta om ett ärende vid uthyrning till en kommersiell aktör som använde lokalen som en messagesalong. När fastighetstekniker besökte lokalen för att åtgärda ett fel upptäcktes det att prostitution förekom i lokalerna. Uthyrningskontraktet sades då upp av fastighetsägaren. Efter ett besök i en lägenhet misstänkte en fastighetsägare att prostitution kan ha förekommit i samband med att förstahandshyresgästen olovligen hyrde ut i andrahand under sin uppsägningstid, men de som bodde där var tredje- eller fjärdehandshyresgäster vilket förstahandshyresgästen ej kände till.

En fastighetsägare uppskattar att i cirka ett fall per år har det uppdagats att prostitution förekommit i deras bestånd. Mörkertalet tros dock vara större. I samband med att det visat sig förekomma prostitution är det ofta även skadegörelse i lägenheten. Av de ärenden som fastighetsägaren hade kännedom om har det endast rört sig om kvinnor som sålt sex. Ett ärende avsåg en thaimessagesalong som hyrde en lokal där det av polisens förundersökning framkom att sexuella tjänster såldes. I samarbete med polisen sade fastighetsägaren upp hyresavtalet med omedelbar verkan på grund av brottslig verksamhet. Till deras kännedom rörde ett ärende en thailändsk kvinna och ett annat en svensk kvinna, i båda dessa fall var det oklart om det var organiserat. De områden där det har uppdagats pågå prostitution är Brunnsäng, Bårstaberget och Grusåsen. Vidare fanns ett pågående ärende som fastighetsägaren vid intervju tillfället inte kunde lämna ut någon information om på grund av att polisens förundersökning pågick.

Ett flertal fastighetsägare berättade att de inte hört om eller upptäckt att prostitution eller människohandel förekommit i deras lägenheter. Dock har de i vissa fall misstänkt. En berättade om ett tillfälle där polisen utförde en nyckelspårning i en fastighet där fastighetsägaren initialt uppfattat att det "endast" handlade om en olovlig andrahandsuthyrning. I efterhand har fastighetsägaren funderat på om det även kan ha handlat om prostitution. Enligt en annan fastighetsägare har det förekommit fall där något tveksamt misstänkts ha pågått i vissa lägenheter genom att tekniker reagerat på trångboddhet eller liknande. I dessa fall har det ofta visat sig vara en tredje- eller fjärdehandsuthyrning. Det kan vara svårt att veta hur hyresvärderna ska agera på trångboddhet, då det inte finns några tydliga riktlinjer för vad som är för trångt. En annan fastighetsägare lyfte att det i Hovsjö varit problem med trångboddhet vilket kan försvåra för hyresvärdar att avgöra vad som är vad i de situationer där det till exempel förekommer ovanligt många sängar i en lägenhet. En fastighetsägare berättade att de hört om att prostitution kan förekomma i bilar på parkeringar i Södertälje, men samtidigt har de också hört att det kan röra sig om ungdomar som träffas för att sex på parkeringar.

Flera fastighetsägare uttryckte att olovlig andrahandsuthyrning är ett problem, dock av varierande grad. Flera uttryckte samtidigt att de har blivit snabbare och bättre på att upptäcka och agera på anmälningar eller misstankar om olovlig andrahandsuthyrning eller missförhållanden. Några få kunde uppskatta hur stor del av sitt bestånd de tror omfattas av olovlig andrahandsuthyrning. En av fastighetsägarna bedömde att cirka 5% av deras bestånd kan omfattas av olovlig andrahandsuthyrning. Dock tror de att det har minskat i antal jämfört

med för cirka 5 år sedan, detta då de nu arbetar mer aktivt mot det. Den nya hyreslagen tros också kan ha påverkat. En fastighetsägare uppskattade grovt att cirka 15–25% av deras lägenhetsbestånd kan omfattas av olovlig andrahandsuthyrning. En fastighetsägare sa att under förra året 2021 sades 10 kontrakt upp på grund av olovlig andrahandsuthyrning. En fastighetsägare ansåg att de inte har något stort problem med olovlig andrahandsuthyrning, men under de senaste 2 åren har de dock märkt något mer problem kopplat till det. I deras bestånd är det vanligtvis barnfamiljer som är andrahandshyresgäster. En fastighetsägare lyfte att det främst är bland deras korttidskontrakt som olovlig andrahandsuthyrning förekommer. I dessa kontrakt är det också som svårast att upptäcka om brottslighet skulle förekomma då det är hög rotation av människor som flyttar in och ut.

Södertälje kommun har tillsammans med sju andra kommuner ingått i Skatteverkets pilotprojekt för att motverka felaktig folkbokföring som redovisades i en [rapport](#) i juni 2022. Vissa fastighetsägare nämnde under intervjutillfället att de varit involverade i detta projekt under ledning av Skatteverket där kommunens socialtjänst arbetar vräkningsförebyggande tillsammans med hyresvärdarna. Flera, men inte alla, av fastighetsägarna som intervjuats arbetar aktivt med systematiska kontroller där hyresgästerna i deras bestånd kontrolleras mot Skatteverkets system för att upptäcka felaktig folkbokföring.

6.7 Elevhälsa och enkätundersökning

Från hösten 2022 har ändringar i läroplanen avseende kunskapsområdet *Sexualitet, samtycke och relationer* (tidigare *Sex och samlevnad*) genomförts. Ändringarna innebär bland annat att undervisningen ska:

- Främja elevernas hälsa och välbefinnande
- Förmedla betydelsen av samtycke
- Stärka förmågan att göra medvetna och självständiga val
- Bidra till förståelse för egna och andras rättigheter
- Omfatta kunskaper om maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck
- Utveckla elevernas kritiska förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat pornografi
- Rektorer har fått ett tydligare ansvar för att kunskapsområdet samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen⁵⁷

I samband med att kuratorerna hade ett internt möte om ändringarna i läroplanen anordnades en utbildningsinsats om prostitution och människohandel där ämnen som sugardejting, grooming, sex mot ersättning och nätpornografi diskuterades. I detta möte intervjuades ett 10-tal kuratorer på Södertälje kommuns skolor om huruvida de mött elever utsatta för prostitution, sex mot ersättning, sugardejting och/eller grooming. Hur de har hanterat detta och vilka behov de ser inom verksamheten diskuterades också.

Grundskola

Bland grundskolorna⁵⁸ har flertalet av kuratorerna kommit i kontakt med elever som blivit utsatta för antingen grooming eller att nakenbilder spridits på dem av jämnårig elev. Att nakenbilder spridits har bland annat skett efter att en relation tagit slut och då har bilderna använts som utpressningsmetod. Det kan ha kommit till kuratorernas kännedom genom att andra elever eller att eleven själv berättat för personal på skolan om vad som skett. I ett fall av grooming var det

⁵⁷ Skolverket, 2022

⁵⁸ Kuratorerna inom grundskolan arbetade alla inom grundskola F-9 förutom en skola som var F-6.

vårdnadshavare som berättade för skolkurator. I ett annat fall upptäcktes det i samband med att skolkuratoren märkte att en grupp pojkar stod och fnissade medan de tittade på sina mobiler. När det har uppkommit har vårdnadshavare informerats. I vissa fall har en polisanmälan upprättats om detta inte redan skett av vårdnadshavare. Även mentorer har informerats. Det betonades att kuratorerna hanterar dessa situationer från fall till fall, vanligtvis genom individuella samtal med den som utsatts och ibland även med den som utsatt om det är en jämnårig som går på samma skola.

Kuratorerna betonade att om skolpersonal kommer i kontakt med något av detta är det viktigt att tänka på hur personal reagerar på och bemöter det som framkommer, att inte skuldbelägga utan lyssna och våga vara kvar i samtalet samt ställa frågor. Det är också viktigt att tänka på att det ofta finns en nyfikenhet kring sex hos tonåringar och det är möjligt att de tänker "det var mitt fel som tog kontakt". I fall med grooming är det därför särskilt viktigt att tala om för eleven att det aldrig är elevens fel. De betonade också att det inte alltid är kuratorerna som nås av informationen först. Det är därför viktigt att övrig skolpersonal har bättre kunskap om dessa frågor samt är bekväma och säkra med att ha samtal med elever om dessa frågor. Ett förslag på en handlingsplan som förtydligar vilka steg skolpersonal ska vidta när det misstänks eller är bekräftat att en elev blir eller har blivit utsatt lyftes som ett förslag. Vikten av att all personal i skolan samarbetar med värdegrundsarbete, jämlikhet, sex och samtycke betonades också. En rutin som tydliggör att de här frågorna tas upp med elever på ett åldersadekvat sätt som en del av undervisningen lyftes som ett förslag för att säkerställa ett systematiskt arbete med dessa frågor på skolorna.

Gymnasiet och vuxenutbildning

På både gymnasiet och vuxenutbildningen har kuratorerna kommit i kontakt med denna problematik. Det har förekommit misstanke om att ensamkommande ungdomar är utsatta i prostitution. Ungdomarna berättade inte för skolpersonal utan misstanke uppstod för att de hade dyra saker, och de har klarat att betala hyra utan ekonomiskt stöd från socialtjänsten. Det beskrevs som en svår situation, då personal upplevde att denna grupp var utelämnade till sig själva att överleva. I samband med detta uppstod ett etiskt dilemma gällande just de ensamkommande då det funnits en oro för att en anmälan till socialtjänsten kan komma till Migrationsverkets kännedom och att det i sin tur skulle kunna påverka ungdomen negativt.

Bland kvinnliga elever har det förekommit sugardejting och sex mot ersättning för pengar eller för drogmissbruk. Det har främst varit bland elever från familjer med begränsad ekonomi men även bland elever från familjer med god ekonomi, då har det funnits problem med droger och psykisk ohälsa. Det har också förekommit att elever har hotat att sprida känsliga bilder på andra elever. Det har inte skett med någon ersättning inblandad utan som ett sätt att förnedra.

Låg skolnärvaro och undvikande beteende gentemot vuxna som ställer frågor har observerats hos de ungdomar när denna typ av problematik har misstänkts. I vissa fall har situationerna hanterats genom en orosanmälan till socialtjänst. I samtal med eleven har det lyfts vad man som personal har sett och är orolig för.

Det behövs mer kunskap i dessa frågor och fler verktyg för att både grundskola och gymnasiet ska arbeta förebyggande och främjande. Om elevhälsans kunskap i dessa frågor höjs kan kuratorerna bättre stötta lärare och mentorer till att ha samtal om dessa frågor med eleverna. Kuratorernas stöttande roll för övrig personal lyftes av samtliga skolor, bland annat genom kuratorns stöttande roll till skolornas arbetslag kring det generella värdegrundsarbetet och arbetet kring samtycke, sexualitet, relationer och jämställdhet. Lärarna behöver mer kunskap om dessa frågor. Lärarna möter eleverna i vardagen och ser snabbare varningssignaler och riskfaktorer. Det lyftes även upp att det behövs mer kunskap i vilka konsekvenser denna typ av

utsatthet kan leda till för elever som lever i en hederskontext. Kuratorerna betonade att de inte har tillräckligt med tid för att hinna med att arbeta mer aktivt med denna typ av frågor. Därav har de tidigare kroat arm med aktörer inom civilsamhället, som Juventas ungdomsjour genom projektet *Kärlek börjar aldrig med bråk*.

Enkätundersökning i gymnasiets årskurs 1 samt årskurs 3 Språkintröduktion

Under hösten 2022 tog samtliga kommunala gymnasieskolor i Södertälje del av en enkätundersökning som utformades inom ramen för denna lokala kartläggning med syftet att samla in elevers erfarenheter av sex mot ersättning, sexuell utsatthet både online och offline, samt vanor kring pornografikonsumtion. Enkäten erbjöds till samtliga elever i årskurs 1 förutom inom Språkintröduktion där enkäten istället gick ut till elever i årskurs 3. Totalt omfattar det 629 elever på skolorna Täljegymnasiet, Torekällgymnasiet och Morabergs Studiecetrum. Endast 80 (drygt 12%) av dessa elever har svarat på enkäten varpå endast utvalda resultat kommer presenteras.⁵⁹ Det var fler pojkar än flickor som gjorde enkäten. Bland de elever som gjorde enkäten var 45% födda år 2006 (15–16 år gamla) och nästan 49% var födda mellan 2003 och 2005.

På frågan ”Har du någon gång blivit erbjuden ersättning för sexuella handlingar? Gäller fysiska möten eller online?” svarade drygt 6% ja, 5% svarade vet inte och nästan 89% nej.

På frågan ”Har du någon gång fått meddelanden, bilder eller filmer med sexuellt innehåll skickat till dig mot din vilja?” svarade drygt 31% ja och drygt 66% nej. Bland totala antalet flickor som gjorde enkäten var det drygt 27% som svarade ja och bland det totala antalet pojkar svarade nästan 32% ja.

På frågan ”Har du någon gång tittat på porr?” svarade 45% ja, drygt 6% vet inte och nästan 49% nej. Drygt 59% av samtliga pojkar och drygt 24% av samtliga flickor hade svarat ja. Av de som svarade ja hade drygt 47% tittat på porr första gången när de var under 10 år eller mellan 10–14 år gamla.

6.8 Eskort- och sugardejtingsidor

Prostitution som förmedlas på öppna eskortsidor är den arena som polis i Sverige till stor del riktar sitt uppsökande arbete mot. Det finns en etablerad metod i arbetet mot eskortsidor som bedöms vara framgångsrik och eskortsidor är en arena för prostitution där polis kan hitta offer för människohandel. En stor del av säljarna på eskortsidor är kvinnor som befinner sig tillfälligt i Sverige.⁶⁰

Den öppna prostitution som förmedlas på eskortsidor är endast en del av den prostitution och sexuella tjänster som förmedlas online. En stor del förmedlas också via sociala medier eller chattforum. Det är svårare att mäta antal potentiella köpare i ett visst geografiskt område då de flesta köpare inte lägger ut egna annonser som visar vad de söker. Sexuella tjänster förmedlas i huvudsak genom annonser för försäljning. Bland de sidor som undersökts inom ramen för denna kartläggning har fokus därmed främst riktats på annonser och profiler på öppna sidor som förmedlar att de säljer tjänster snarare än de som annonserar att de vill köpa.

⁵⁹ Då deltagandet var lågt redovisas inte enkätresultaten i sin helhet som en bilaga. Detta för att inte riskera att någon anonymitet röjs.

⁶⁰ [Brå, 2022a](#)

Under oktober och november månad bevakades ett antal eskortsidor med syftet att samla in underlag för att presentera en lokal lägesbild över omfattningen av prostitution i Södertälje på eskortsidor. Det gjordes nedslag på dessa sidor vid ett antal tillfällen med några dagars mellanrum. Utifrån regionala kartläggningar och dialog med KAST har ett 30-tal sidor där det är kartlagt att prostitution förmedlas legat till grund för det urval som presenteras. Annonser/profiler registrerade i Södertälje där det framgår att prostitution och sexuella tjänster förmedlas har hittats på sju av dessa sidor. Det går inte att veta om orten som uppges på en specifik annons alltid är korrekt. Sker de sexuella tjänsterna genom ett outcall⁶¹ kan de ta plats på en annan ort än den som annonsen/profilen uppges. Det går därmed inte att säga att de annonser/profiler som är registrerade i Södertälje är en uttömmande bild för den faktiska omfattningen i Södertälje.

Det varierar bland annonserna hur gamla eller nya de är vilket kan innebära att vissa eventuellt är att bedöma som inaktiva. Det varierar också om detta framgår i annonserna. Dock ger det en fingervisning av omfattningen av aktivitet av annonser eller profiler med koppling till Södertälje. På sidorna har ett antal indikatorer studerats. De har varit kön, ålder, språk, nationalitet, kommunikationssätt, vilka typer av "tjänster" som förmedlas och om det sker via outcall eller incall. I den mån dessa indikatorer har förekommit presenteras de nedan. De sidor där det förekommit att en annons eller profil är registrerad i Södertälje är *Realescort.se*, *Escort46.se*, *Eskort18.net*, *Eurogirlscort.com*, *Cityoflove.com*, *Rosasidean.ws* och *Sex-tjejer.com*.⁶² Även ett antal sugardejtingsidor har bevakats.

Eskortsidor

På *Eskort18.net* varierade antalet annonser registrerade i Södertälje (på denna sida kan en annons uppges flera städer) mellan två och fyra stycken, samtliga kvinnor. Vissa annonser uppgav att de endast sålde tjänster online eller erbjöd camshow. Vissa annonser hade uppgett att kontakt togs via *Kik* eller *Skype*. I en annons framgick etnicitet/nationalitet, vilket var Ryssland. De flesta annonser var samma vid varje tillfälle, medan ibland var de nyligen publicerade men hade samma innehåll som tidigare. Samtliga annonser var skrivna på svenska.

På *Eurogirlscort.com* var det samma annonser, totalt fyra stycken kvinnor som var registrerade i Södertälje vid varje tillfälle som undersöktes. I dessa annonser framgick inte vilken typ av sexuella tjänster som såldes förutom att det framgick att alla annonser erbjöd både outcall och incall. I samtliga annonser framgick etnicitet/nationalitet, samt språk. Två var från Ungern, en från Grekland och en från Rumänien. I tre annonser var uppgivet språk engelska och i en afrikaans. Profilerna var senaste online som längst tillbaka för ett cirka ett år sedan. Vid ett tillfälle var det utöver dessa fyra annonser även en annons registrerad i Södertälje under kategorin "Boys trans" och angiven nationalitet var nigeriansk.

På *Escort46.se* fanns en annons registrerad i Södertälje vilken förekom vid varje tillfälle. Angiven nationalitet var Italien och annonsen var skriven på engelska och avsåg en kvinna 25 år gammal. Annonsen uppgav att sexuella tjänster såldes genom både outcall och incall. Telefonnummer var utskrivet.

På *Cityoflove.com* var det två annonser på två kvinnor, 29 respektive 35 år gamla registrerade i Södertälje. En annons uppgav att sexuella tjänster såldes genom både outcall och incall och den andra endast via outcall. Vilka sexuella tjänster som såldes framgick i de båda annonserna till varierande grad. I endast en annons framgick etnicitet/nationalitet, vilket var Jamaica och de

---

⁶¹ *Outcall* betyder att den som säljer sexuella tjänster träffas på andra platser än det egna hemmet, som hotell, andrahandslägenhet, fordon eller köparens hem. *Incall* betyder att den som träffas i det egna hemmet eller på en plats som hon själv tillhandahåller.

⁶² Webbssidorna *Eskort18.net*, *Sex-tjejer.com* och *Eskort46.se* är på svenska, medan *Eurogirlscort.com*, *Cityoflove.com*, *Rosasidean.ws* och *Realescort.se* är på engelska.

språk som var angivna i dessa två annonser var engelska, spanska och franska. Annonserna var skrivna på engelska. En av profilerna var skapad 2011 och senast uppdaterad 2022 medan den andra var skapad 2021 och senast uppdaterad 2022. Ytterligare en annons registrerad i Södertälje förekom på denna sida, men den var senast uppdaterad 2018. En fjärde annons förekom vid ett av tillfällena men var sedan borttagen.

På *Sex-tjejer.com* fanns en annons registrerad i Södertälje. Annonserna var skrivna på engelska och var en 23 årig kvinna. Etnicitet/nationalitet framgick inte men språket som var angivet var engelska. I annonsen var priser listat utifrån längd på mötet samt att sexuella tjänster endast bokades genom incall. Telefonnummer för samtal/sms var utskrivet. Under fliken "småannonser" på *Sex-tjejer.com* fanns totalt fem annonser registrerade i Södertälje. En annons hade specificerat att sexuella tjänster såldes genom outcall och incall, i två annonser endast outcall och i ytterligare två var det inte specificerat. I övrigt hade de flesta av annonserna tidigare specificerat vilka typer av tjänster som såldes. Annonserna avsåg både kvinnor, män och transpersoner. Samtliga av annonserna var skapade under 2022, och de äldsta var från september 2022.

På *Realescort.se* var det endast vid ett tillfälle som Södertälje var utskrivet stad i en annons. Annonserna var skrivna på svenska och vad det gick att utläsa avsåg den en något äldre kvinna med svensk nationalitet och tjänsterna såldes genom incall. På *Realescort.se* uppkom många träffar på Södertälje när endast Stockholm valdes under fliken "escorts". Under den fliken visades alla de annonser som har förvalt att de säljer till hela Stockholmsregionen upp, vilket var över 170 orter. Dessa annonser går därmed inte att knyta specifikt till Södertälje.

Rosasidan.ws

Rosasidan.ws är bland polis, Mikamottagningen och KAST känd för förmedling av prostitution och sexuella tjänster, i huvudsak inom den svenska gruppen. Sidan har både profiler och annonser. *Rosasidan.ws* är också en sexsida varpå det inte alltid är tydligt om det är sexuella tjänster mot ersättning som förmedlas, då individer kan annonsera och skapa profiler för att hitta sexpartners. Vid skapandet av ett användarkonto på *Rosasidan.ws* kan man välja att kryssa i antingen "client" eller "seller". Detta steg verkar dock kunna hoppas över, då det bland de profiler som studerats inte alltid framgår något av detta. Antalet profiler på just denna sida får därmed beaktas med viss varsamhet, då det i vissa fall föreligger svårigheter med att avgöra om det handlar om sexuella tjänster eller inte. I huvudsak är siffrorna gällande *Rosasidan.ws* från ett nedslag som genomfördes i början av november.

Under annonser är den lägsta indelningen norra, västra, östra och södra Stockholm. Under södra Stockholm fanns över 3800 annonser. Det har inte funnits möjlighet att kolla igenom alla dessa annonser, däremot söktes bland rubrikerna på annonser efter ordet Södertälje. Det gav en träff på fem annonser vilka alla avsåg ett och samma konto som annonserade. Det var en tjej 27 år gammal och annonserna var skrivna på svenska.

Kvinnliga profiler på *Rosasidan.ws* registrerade i Södertälje som klickat i att de letar efter eller säljer tjänsten " Eskort " och "sugarrelation" var totalt 13 profiler. Av dessa uppgav några stycken att de endast sålde bilder/videos eller camshows och vissa sålde fysiska sexuella tjänster där priser var utskrivna. 7 av profilerna uppgav att de sålde sexuella tjänster men endast 2 stycken hade uppgett att de var "seller". Majoriteten av profilerna var skrivna på svenska och åldrarna som hade uppgetts var mellan 27 och 43 år. Bland övriga profiler gick det inte att utröna om de sålde sexuella tjänster mot ersättning, letade efter att köpa sexuella tjänster eller letade efter sexpartners. Alla hade dock valt tjänsten " Eskort " under "here for/selling" i sin profil. Ingen av de kvinnliga profilerna har klickat i att de var "client".

Det går att söka på profiler utifrån en rad parametrar – bland andra kön, ålder, vilka tjänster profiler erbjuder/letar samt vilken stad profiler är registrerade i. Det går därmed att söka efter potentiella köpare av sexuella tjänster registrerade i Södertälje på *Rosasidan.ws*. För att få en

uppfattning av hur många män som öppet uppger att de letar efter att betala för eller sälja sexuella tjänster söktes bland samtliga manliga profiler registrerade i Södertälje som hade valt tjänsterna " Eskort" och "sugarrelation" i sin profil. Detta gav en träff på 217 profiler. Bland dessa profiler är det dock troligt att vissa inte aktivt letar efter att köpa sexuella tjänster, utan efter en sexpartner eller sexuell relation. För att utröna hur många av dessa som eventuellt säljer sexuella tjänster, samt hur många av dessa som inte varken letar efter eller säljer sexuella tjänster, men ändå har klickat i tjänsten " Eskort" och "sugardejting", hade varje enskild profil behövt studeras. Efter att ha kollat igenom ett urval av dessa profiler framgick dock att det var få som verkade sälja sexuella tjänster. Av de manliga profiler registrerade i Södertälje som kollades igenom framgår det endast ett fåtal som klickat i "client" eller "seller."

Bland det totala antalet manliga profiler registrerade i Södertälje som valt tjänsterna " Eskort" och "sugardejting" och som fyllt i att de söker män gav en träff på totalt 12 profiler. De flesta hade inte fyllt i om de var client/seller. Endast hos 4 av dessa framgick det att de var "clients". Bland några av profilerna gick det att utläsa att de sålde sexuella tjänster medan det i andra inte framgick om sexuella tjänster mot ersättning var något som profilen letade efter eller sålde.

Sugardejtingsidor

De sugardejtingsidor som undersökts är *EliteMeetsBeauty.com*⁶³, *Heysugar.se*, *Sugardaters.com* och *Seekingarrangement.com*. På samtliga av sugardejtingsidorna har det krävts ett konto för att kunna komma in på sidan. Ett konto som kvinnlig användare (så kallad *sugarbabe*) samt ett med en manlig användare (så kallad *sugardaddy*) skapades för att kunna få tillgång till att studera antal profiler registrerade i Södertälje. De flesta sugardejtingsidor kräver ett betalmedlemskap för att kunna läsa och skicka meddelanden till andra användare och i varierande grad även för att kunna se andra profiler fullt ut. Till flera av de användarkonton som skapades, en *sugarbabe* 18 år gammal skickades flera meddelande från olika sugardaddies som av denna anledning inte kunde läsas. Inte på någon av sidorna förekom någon åldersverifiering. Uppgifterna gällande sugardejtingsidorna är ett nedslag som genomfördes i mitten av november 2022.

På *Sugardaters.com* kunde inte all information ses på de olika profilerna utan ett betalkonto. Det gick dock att söka på användare utifrån stad, ålder samt om de var *sugardaddy*, *sugarbabe*, *toyboy* eller *sugarmama*. Totalt förekom 47 kvinnliga profiler, så kallade *sugarbabes* i Södertälje. 30 stycken var i åldrarna 18–25 år och den äldsta åldern var 34 år. Totalt förekom 4 *toyboys* registrerade i Södertälje i åldrarna 21–26 år. Totalt förekom 35 manliga profiler, så kallade *sugardaddies* i Södertälje. Åldern var mellan 21–67 år, och endast 4 stycken var under 30 år gamla.

På *Heysugar.se* och *EliteMeetsBeauty.com* kunde också användare sökas på utifrån stad och ålder. På *Heysugar.se* fanns totalt 31 stycken kvinnliga användare i åldern 18–25 år i registrerade i Södertälje. På *EliteMeetsBeauty.com* fanns 38 stycken manliga profiler registrerade i Södertälje vilka var i åldrarna 21–78 år. På *Seekingarrangement.com* fanns inga profiler registrerade i Södertälje vid de tillfällen som sidan undersöktes.

Hur många användare som letar efter att köpa sexuella tjänster går inte att utröna genom att endast räkna antal profiler. Med vetskapen om att prostitution även förmedlas på dessa sidor är det dock av relevans att lyfta aktiviteten på dessa sidor inom ramen för denna kartläggning.

---

⁶³ *EliteMeetsBeauty.com* är samma sida som *RichMeetBeautiful.com*

6.9 Brottsstatistik

I denna kartläggning har statistik över ett antal olika brottskoder med koppling till prostitution och människohandel för sexuella ändamål begärts ut och undersökts. Det avser sexualbrotten *koppleri, förbud om köp av sexuell tjänst, utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling, utnyttjande av barn för sexuell posering, inkl. grovt, under 18 år samt kontakt med barn i sexuellt syfte (grooming) med flicka/pojke under 15 år*. Därutöver har statistik på brottskods nivå avseende *barnpornografibrott och människohandel för sexuella ändamål* begärts ut.⁶⁴

Kriminalstatistikens begränsningar

Kriminalstatistik kring prostitution och människohandel speglar till stor del polisens resurser kring denna typ av brottslighet. Koppleri och köp av sexuell tjänst är så kallade spaningsbrott, eller egeninitierade brott vilket innebär att polis själva upprättar en anmälan om brott.⁶⁵ Denna typ av brott upptäcks i huvudsak av polis genom riktade insatser och uppsökande arbete. Enligt Brås rapport där lagens tillämpning analyserats i 292 anmälda fall av köp av sexuell tjänst framgår det att två tredjedelar uppstått genom polisens egna arbete.⁶⁶ Det är därför viktigt att tolka statistik om antal anmälda brott, antal brottsmisstankar och sedermera antal domar utifrån kontexten att det inte återger den faktiska omfattningen av prostitution och antalet sexköp.

Kort om sexualbrott

Den vanligaste påföljden är böter för ett enskilt sexköpsbrott, och 50 dagsböter är praxis. Om en misstänkt erkänner ett brott där praxis är att påföljd begränsas till böter eller villkorlig dom, anses vanligtvis förutsättningarna för att utfärda ett strafföreläggande vara uppfyllda. Ett sådant ärende går inte till rättegång i en domstol utan ärendet handläggs i åklagarkammare där en åklagare utfärdar strafförelägandet.⁶⁷ Huruvida ett sexköpsbrott handläggs i domstol eller inte påverkas dock av många faktorer, till exempel om brottmålet innehåller flera typer av brott eller om misstänkt erkänner till brott eller inte vid gripande. Huvudregeln är att åklagaren väcker åtal i den ort där brottet begåtts och det finns en princip om att den grävsta brottsmisstanken i ett ärende styr vart ärendet kommer handläggas. Sådana här typer av faktorer framgår nedan när underlaget från Södertälje tingsrätt analyseras. Fram tills augusti 2022 var straffet böter eller fängelse i ett år för *köp av sexuell tjänst*. I juni 2022 röstade riksdagen igenom förslaget att skärpa lagstiftningen så att minimistraff för köp av sexuell tjänst höjdes från böter till fängelse. Högsta straff är fortsatt fängelse i ett år.⁶⁸ Dåvarande regering uttryckte med detta förslag att det var angeläget att straffet motsvarar brottets allvar och att böter som påföljd aldrig kan anses vara tillräckligt utan att straffvärdet för brottet alltid bör ligga på fängelsenivå.⁶⁹ Detta kommer inte nödvändigtvis i praktiken leda till fler fängelsepåföljder eller till att fler brott handläggs i domstol. Den normala påföljden tros bli villkorlig dom och böter, detta då utgångspunkten i Sverige är att vid brott med straffvärde under ett år försöker fängelsedom undvikas, och vid villkorlig dom kan åklagare utfärda strafföreläggande.⁷⁰

Utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, grooming, sexuell posering och barnpornografibrott

Sexuell exploatering av barn kan innebära att ett barn utsätts för flera olika brottstyper i lagens mening, sexualbrotten kan ändra karaktär över tid i ett och samma mål, och det kan vara flera brott. Det kan börja med att ett barn initialt groomas och övertalas till att skicka bilder/filmer på

⁶⁴ I bilaga 2 ges en närmare förklaring av samtliga brottskoder.

⁶⁵ Brå, 2022a; Polisen, 2021a

⁶⁶ Brå, 2022a

⁶⁷ Brå, 2022a

⁶⁸ Sveriges Riksdag

⁶⁹ Proposition 2021/22:231

⁷⁰ Svenska dagbladet, 2022; Sveriges Domstolar, 2021

sig själv med sexuell karaktär eller delta i sexuell posering online där någon typ av ersättning (ekonomisk eller annan) kan utgå vid vissa tillfällen och vid andra inte. Material med dokumenterade sexuella övergrepp på barn kan sedan säljas eller spridas vidare av förövaren. I ett sådant fall kan flera brott ha begåtts, bland andra *grooming*, *utnyttjande av barn för sexuell posering*, *utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling*, samt *barnpornografi*. För att fånga upp denna bredd är valet av att inkludera dessa fyra brott i kartläggningens statistikunderlag motiverat, oavsett om ersättning utgått eller inte. Vidare är det motiverat utifrån att inom polisens nationella brottskatalog ingår samtliga av dessa fyra brott i vad som benämns som Internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn (isöb). I förhållande till varandra utgör sexköpsbrott mot barn endast en relativt liten andel av alla samtliga isöb-brott.⁷¹

Underlag från Åklagarmyndigheten och Södertälje tingsrätt

I detta avsnitt presenteras statistik med koppling till Södertälje utifrån brottskoder som nämnts ovan under åren 2017–2021. Brottstatistiken har inhämtats från Södertörns åklagarkammare via registrator på Åklagarmyndigheten, samt från Södertälje tingsrätt. Statistiken inkluderar såväl fullbordade som försök till brott.⁷² Barnpornografibrott presenteras nedan separat medan övriga brottskoder presenteras samlat.

Statistiken från Södertörns åklagarkammare avser *antal beslutade brottsmisstankar*⁷³ över hela Södertörns upptagningsområde⁷⁴ och redovisas i bilaga 3. Statistiken över brottsmisstankar avser två olika typer av beslut som tagits av åklagare; *åtal* (åklagaren har tagit ärendet vidare till domstol) och *strafföreläggande* (den misstänkte har erkänt att han eller hon har begått brottet och det är klart vad det ska bli för straff). Denna statistik är inte uttömmande då den inte inkluderar andra beslut kring brottsmisstankar i en förundersökning, exempelvis att den läggs ner. I många fall slutar brottsmisstanken med en nedlagd förundersökning då åklagaren exempelvis har ansett att utredningsläget är sådant att det enskilda fallet inte kommer leda till en fällande dom.

Totalt förekom 236 stycken brottsmisstankar under tidsperioden 2017–2021 som antingen hade beslut om att väcka åtal eller beslut om att utfärda ett strafföreläggande. Majoriteten av brottskoderna avsåg *utnyttjande av barn för sexuell posering*, totalt 193 stycken.

Av det totala antalet hade 57 stycken handlagts av Södertälje tingsrätt, vilket motsvarar cirka 25% av det totala antalet hos Södertörn. Södertälje kommuns befolkningens mängd motsvarar cirka 22% av den totala befolkningens mängden av samtliga sju kommuner som ingår i Södertörns upptagningsområde.⁷⁵ Det totala antalet brottsmisstankar (236) utgjordes av 45 unika ärendenummer.⁷⁶ 13 stycken av dessa ärenden hade handlagts hos Södertälje tingsrätt.⁷⁷ När dessa ärenden begärdes ut hos Södertälje tingsrätt lämnades stämningsansökan och dom ut. Domarna avsåg åtal där brottsmisstänkta både dömts och frikänts, men majoriteten av åtalen hade lett till fällande dom. De brottsmisstankar som hade beslut om strafföreläggande har inte handlagts av tingsrätten då de inte gått till domstol. Av det totala antalet åtta beslutade

⁷¹ Brå, 2022b; Riksrevisionen, 2021

⁷² Förutom några undantag skiljer man vid kodning av brott i huvudsak inte mellan fullbordat och försök till brott (Brå, 2022d).

⁷³ En brottsmisstanke kan komma in tidigt i rättsprocessen och ändras under processens gång.

⁷⁴ Södertörns åklagarkammarens upptagningsområde inkluderar utöver Södertälje kommun även Haninge, Nynäshamn, Huddinge, Botkyrka, Nykvarn och Salems kommun.

⁷⁵ SCB, 2022

⁷⁶ Ett ärende kan innehålla en eller flera misstänkta personer som var och en är misstänkt för ett eller flera brott. Ett ärende kan alltså innehålla en eller flera brottsmisstankar.

⁷⁷ Vissa av ärendena avsåg fler än ett brott varpå det totala antalet brottsmisstankar uppdelat efter brottskod och unika ärenden utgör 17 stycken vilket framgår av tabellen i bilaga 4.

brottsmisstankar om köp av sexuell tjänst som lett till strafföreläggande i Södertörns åklagarkammare, var det en brottsmisstanke där brottsplats varit Södertälje.

Samtliga 57 beslutade brottsmisstankar som lett till åtal med koppling till Södertälje utgjordes av:

- *utnyttjande av barn för sexuell posering* - 44 stycken
- *utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling* - 3 stycken
- *grooming* – 2 stycken
- *köp av sexuell tjänst* – 8 stycken

Samtliga av gärningsmännen var män och var födda mellan 1952 till 2002. Åtta stycken var födda på 90-talet och 2000-talet. Två stycken på 80-talet. Fem stycken var födda mellan 50 och 70-talet, varav tre av dom var födda på 60-talet. Det varierar bland de olika domarna huruvida gärningsmannen varit åtalad för andra brott i samma mål, varpå det är svårt att redovisa påföljd på ett jämförande sätt. I fyra unika ärenden med enbart brottet *köp av sexuell tjänst* fick samtliga gärningsmän som dömdes (fem av totalt sex gärningsmän) 50 dagsböter i påföljd.

Från de ärenden där det finns målsäganden förekommer totalt 25 stycken minderåriga målsäganden.⁷⁸ Förutom en pojke var alla flickor. 23 stycken var mellan 10–15 år gamla vid brottstillfället. Ett av ärendena omfattade totalt 14 av dessa målsäganden, alla flickor.

Ett enskilt ärende utgör över hälften av alla beslutade brottsmisstankar som ledde till åtal under åren 2017–2021. Det är ett ärende som fick medial uppmärksamhet och utgjordes av 33 stycken beslutade brottsmisstankar gällande *utnyttjande av barn för sexuell posering*. Under 2021 greps en 26-årig man från Södertälje för ett stort antal sexualbrott mot barn. Utöver utnyttjande av barn för sexuell posering inkluderade målet även våldtäkt, sexuellt ofredande, sexuellt övergrepp mot barn, kränkande fotografering samt grovt barnpornografibrott. Brotten skedde främst genom en mobilapplikation. Gärningsmannen dömdes till fängelse i 6 år och 6 månader samt att betala skadestånd till 13 av 14 målsäganden. Målsäganden var alla flickor i åldrarna 10–17 år gamla när brotten begicks. Brotten begicks mellan åren 2018 till 2021.⁷⁹

Det varierar bland ärendena om brottsplats varit Södertälje, annan plats eller okänd plats i Sverige. I några fall har ett ärende flera olika brottsmisstankar som skett på olika platser i Stockholms län, där till exempel en av brottsmisstankarna skett i Södertälje. Ett exempel är ett ärende som innehåller flertalet sexualbrott av en och samma gärningsman. Där har det grävsta brottet (våldtäkt) skett i Salem medan den brottskod som genererat en träff i den statistik som begärts ut, *utnyttjande av barn för sexuell posering*, har skett i annan kommun. Dock har hela ärendet handlagts i Södertälje tingsrätt. Precis som detta exempel visar på så har det i majoriteten av de domar som studerats, där det förekommer flera åtalspunkter gällande andra typer av brott än de som begärts ut statistik på, främst rört sig om olika typer av sexualbrott. I fem av totalt tretton ärenden förekommer ytterligare åtalspunkter gällande andra sexualbrott utöver den brottskod som begärts ut statistik på.

Om brottsplats är okänd beror det i regel på var den misstänkte bor som brottet utreds och sedermera en eventuell rättegång hålls.⁸⁰ Detta påverkar urvalet och resulterar i att det varierar

⁷⁸ Det omfattar samtliga ärenden som antingen endast innehåller de brottskoder som begärt ut, samt andra ärenden som också innehåller andra typer av sexualbrott.

⁷⁹ Polisen, 2022; Sveriges Television, 2022; Underlag från Södertälje tingsrätt

⁸⁰ Södertälje tingsrätt handlägger åtal där brottet begåtts inom tingsrättens domkrets (Nykvarn, Salem och Södertälje kommun), men som framgår av diskussionen ovan är det alltså möjligt att brott som begåtts utanför domkretsen.

vilken koppling ärendena från Södertälje tingsrätt har till Södertälje. I fem unika ärenden framgår det tydligt att brottsplats varit Södertälje, och det har då rört sig om brottsmisstankar kring *köp av sexuell tjänst* samt *utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling*. I två ärenden har brotten skett i Salem eller Nykvarn. I fyra unika ärenden har gärningsmännen varit folkbokförda i Södertälje.⁸¹

I två unika ärenden förekommer det att gärningsman dömts enligt brottsrubriceringen *sexuellt ofredande* då brottsmisstanken *utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling* har utgjort ett alternativt yrkande i åtalspunkten. Två andra ärenden är att betrakta som eventuella bortfall. Det första avser ett ärende där brottsmisstanken *utnyttjande av barn för sexuell posering* inte finns med i varken stämningsansökan eller domslut. Anledningen till detta kan vara att brottsmisstanken ändrats någon gång efter beslut om att väcka åtal och eventuellt rubricerats som ett annat brott. Det andra rör ett ärende som gav en träff hos Södertälje tingsrätt men underlaget som lämnades ut avsåg endast ett protokoll som uppger att ärendet på begäran av åklagare flyttats till annan tingsrätt med skälet att målet ska samordnas med ett annat, då pågående mål.

Barnpornografibrott

Statistik över barnpornografibrott begärdes ut enligt samma procedur som övriga brottskoder. Totalt förekom 185 stycken brottsmisstankar gällande *Barnpornografibrott* och *Internetrelaterat Barnpornografibrott* under tidsperioden 2017–2021 som antingen hade beslut om att väcka åtal (181 stycken) eller beslut om att utfärda ett strafföreläggande (4 stycken). Det var fler som avsåg Internetrelaterat Barnpornografibrott.⁸² Det totala antalet brottsmisstankar (185) utgjordes av 66 unika ärendenummer. Av det totala antalet ärenden hade 15 stycken handlagts av Södertälje tingsrätt⁸³, vilket motsvarar cirka 23% av det totala antalet ärenden i statistiken från Södertörns upptagningsområde. Av totalt 4 strafföreläggande från Södertörns åklagarkammare avsåg ett barnpornografibrott där brottsplats varit Södertälje kommun.⁸⁴

Majoriteten av ärendena från Södertälje tingsrätt har lett till fällande dom och i 11 ärenden har Södertälje kommun varit brottsplats.⁸⁵ I 1 ärende av det totala antalet ärenden har brottsplats inte varit Södertälje men inom Södertälje tingsrätts domkrets och har då skett i Salems kommun. Av det totala antalet 15 ärenden har gärningsmannens folkbokföringsort i 10 av dessa varit Södertälje kommun. Av samtliga 15 ärenden har 6 handlat om grovt barnpornografibrott. I totalt 6 ärenden har även andra sexualbrott förekommit, bland annat *våldtäkt mot barn* och *utnyttjande av barn för sexuell posering* (4 av dessa är samma ärenden som diskuterats i tidigare kapitel om övriga brottskoder). 4 av dessa 6 ärenden ledde till fällande dom avseende både barnpornografibrott och övriga sexualbrott i åtalet.

Totalt förekommer 16 gärningsmän i underlaget över barnpornografibrott, alla var män och deras födelseår sträcker sig mellan 1948 till 2005, en av gärningsmännen var alltså minderårig. 6

---

handläggs i Södertälje tingsrätt, likväl att brott som begåtts inom Södertälje handläggs i någon annan tingsrätt i landet (Mailkonversation NOA; Sveriges Riksdag).

⁸¹ Det förekommer också ärenden där brottet vi begärt ut statistik på inte har skett i Södertälje och gärningsman inte bor i Södertälje, men ärendet har handlagts i Södertälje tingsrätt av andra anledningar, till exempel att andra brott som gärningsmannen varit åtalad för har skett i Södertälje.

⁸² 108 stycken avsåg Internetrelaterat Barnpornografibrott och 77 stycken avsåg Barnpornografibrott. Samtliga beslutade brottsmisstankar redovisas i bilaga 5.

⁸³ Det totala antalet brottsmisstankar med koppling till Södertälje redovisas i bilaga 6 uppdelat efter brottskod och unika ärenden. Ett unikt ärende omfattade två stycken brottsmisstankar.

⁸⁴ Ett strafföreläggande kunde åklagarmyndigheten inte lämna varpå avseende en brottsmisstanke saknas vetskap om vilken kommun brottet skedde i.

⁸⁵ 1 av dessa ärenden var brottsplats Södertälje kommun och Salems kommun och 1 av ärenden var brottsplats Södertälje kommun eller okänd ort. I 1 ärende av det totala antalet ärenden hos Södertälje tingsrätt har brottsplats varit Salems kommun vilket ingår i Södertälje tingsrätts domkrets.

stycken var födda på 90-talet och 2000-talet. 5 stycken på 70 och 80-talet. 5 stycken var födda på 40, 50 och 60-talet.

Från de ärenden där det finns en målsägande förekommer totalt 21 stycken minderåriga. 17 flickor och 2 pojkar⁸⁶. I ett åtal med 2 målsägande framgår det inte om det var flickor eller pojkar. Åldrarna var mellan 4 år och 15 år, i några åtal framgår inte målsägandens ålder. Ett av ärendena omfattar totalt 14 av dessa målsäganden, alla flickor, vilket är samma ärende som diskuterats i avsnittet ovan.

Att endast titta på antal beslutade brottsmisstankar (som redovisat i bilaga 6) eller antalet åtalpunkter i de olika ärenden förtäljer generellt sett inte något om mängden barnpornografiskt material som förekommit eller hur omfattande eller allvarligt brottet, alltså om det varit av grov karaktär. Bland de domar som studerats handlar det om såväl barnpornografibrott omfattande några stycken filer som barnpornografibrott omfattande tusentals filer. Ett av åtalen är sannolikt det största beslagen av barnpornografiskt material i svensk rättshistoria. Gärningsmannens innehav av barnpornografiskt material uppgick till drygt 2,8 miljoner filer, varav cirka 135 000⁸⁷ av dessa filer bedömdes som särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial. Även innehavet av särskilt hänsynslöst material tros vara ett av de största beslag som hanterats av svenskt rättsväsende. Brottet hade pågått under två års tid men resulterar i en brottsmisstanke, som redovisat i tabellen. Detta kan jämföras med ett av de andra åtalen i underlaget vilket utgjorde två olika brottsmisstankar, som det också redovisas i tabellen, gällande barnpornografibrott där den totala mängden barnpornografiskt material utgjorde strax under 200 stycken enligt åklagare.

Vissa ärenden omfattar endast innehav av barnpornografiskt material medan andra även omfattar delning och/eller spridning av material. Det förekom också ärenden där utöver innehav har gärningsman filmat eller fotograferat målsäganden.

De forum som barnpornografiskt material innehafts, spridits och delats på som framkom i de olika ärendena var *Facebook*, *Snapchat*, *Instagram* samt chattforumen *qTox* och *Wickr* (vilka brukar kopplas till "Darknet"). Innehav av barnpornografiskt material återfanns antingen på gärningsmannens dator, externa hårddiskar eller mobiltelefon och i flera fall på molntjänster som *MEGA*, *enchanted.photovault* och *KeepSafe*. I flera fall hade material först kommit till gärningsmannens *WhatsApp* innan det flyttades till en molntjänst. I viss mån hade material även delats eller spridits via en molntjänst. *Snapchat* var i flera fall det forum där förövare fått kontakt med målsägande, och *Tinder* förekom i ett av ärendena. Appen *SnapSave* som möjliggör en användare att ta en screenshot av någons snap utan att den får en notifikation om det förekom också.

I två ärenden framgår att barnpornografibrottet upptäckts genom information från andra länder. I ett ärende kom information från schweizisk polis om att det skett olagliga filöverföringar av dokumenterade sexuella övergrepp mot barn på öppna P2P-nätverk⁸⁸ och där svenska IP-adresser identifierats. I ett annat ärende var det en amerikansk organisation⁸⁹ som arbetar med att bekämpa barnpornografi på internet som fick vetskap om att barnpornografi hade delats från en svensk IP-adress. Efter att svensk polis blivit informerade om dessa olagliga fildelningar av

⁸⁶ Det omfattar samtliga ärenden som antingen endast innehåller barnpornografibrott, samt andra ärenden som också innehåller sexualbrott. Dessa målsäganden kan därmed ha varit utsatta för sexualbrott istället för barnpornografibrott.

⁸⁷ Drygt 109 000 bilder samt över 26 000 filmer med en total speltid på 1 656 timmar bedömdes som särskilt hänsynslöst material.

⁸⁸ Ett P2P-nätverk (peer-to-peer network) eller icke-hierarkiskt nät, är ett datornätverk av sammankopplade noder som inte kommunicerar enligt klient-server-modellen.

⁸⁹ *National Center for Missing and Exploited Children (NCMEC)*

dokumenterade sexuella övergrepp mot barn och IP-adresserna kunde kopplas till misstänkta gärningsmän genomfördes husrannsakan på två adresser i Södertälje.

Anmälda brott från Brottsförebyggande rådet (Brå)

Den statistik som finns att tillgå via Brottsförebyggande rådet (Brå) på kommunnivå är antal anmälda brott vilken baseras på uppgift om brottsplats. I vissa fall saknas det uppgift om brottsplats för det anmälda brottet, det kan till exempel bero på att brottet inte sker på en fysisk plats utan online. Detta resulterar i ett bortfall i kommunstatistiken då brott som saknar uppgift om brottsplats inte redovisas i den officiella brottsstatistiken över anmälda brott. Även i fall där brottsplatsen till exempel är "*okänd plats i Sverige eller okänd plats i Stockholmsområdet*" kommer resultera i bortfall i kommunstatistiken över anmälda brott. Om brottsplatsen däremot till exempel är "*okänd plats i Södertälje eller okänd plats i Sverige*" lär brottet förmodligen ha en registrerad brottsplats som redovisas i brottsstatistiken över anmälda brott.⁹⁰ Precis som statistiken från Åklagarmyndigheten och tingsrätten inkluderar statistiken över anmälda brott såväl fullbordade som försök till brott.

Vetskapen om att många av dessa brott är egeninitierade anmälda brott av polis, samt att det kan finnas ett bortfall i statistiken får vägas in i det mörkertal som tros förekomma gällande antal faktiska brott som begåtts. I Brås statistik över anmälda brott avser redovisningsperioden tidpunkten för brottsanmälan vilket är när ett brott kommer till polisens kännedom. Anmälda brott kan ha ägt rum och upptäckts under ett annat årtal än det de anmäls och således ett annat årtal än den redovisade perioden i statistiken.⁹¹ Efter att ett brott anmäls varierar det hur lång tid det tar innan ett eventuellt åtal väcks, åklagare utfärdar ett strafföreläggande alternativt att en förundersökning läggs ner. Det går inte att dra några slutsatser om hur många anmälda brott som leder till åtal. Därmed går det inte att jämföra antal anmälda brott med antal beslutade brottsmisstankar som presenterats i tidigare avsnitt.

Efter att en kontakt etablerades med Nationella Operativa Avdelningen (NOA) inom Polismyndigheten efterfrågades statistik uppdelat på gärningsmäns postort inom Stockholms län med koppling till de brottskoder som undersökts. Specifikt efterfrågades statistik över inledda förundersökningar utifrån brottskod och årtal 2017–2021 där brottsplats varit Södertälje alternativt där gärningsman är folkbokförd i Södertälje. De uppgifterna hade kompletterat den offentliga brottsstatistiken från Brå som utgår ifrån brottsplats, då polisens statistik hade kunnat visa på hur många folkbokförda i Södertälje som blivit gripna för dessa typer av brott. Uppgifterna har inte kunnat lämnas ut.

Officiell statistik över anmälda brott som skett i Södertälje kommun under åren 2017–2021 från Brå⁹²

Köp av sexuell tjänst

ÅR	2017	2018	2019	2020	2021
ANTAL	1	8	4	12	6

⁹⁰ Brå, 2022e; Mailkonversation med Statistikservice Brå oktober 2022

⁹¹ Brå, 2020

⁹² Brå

Koppleri, inkl. grovt

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal	0	1	12	4	1

Som nämnt tidigare genomförde LPO Södertälje riktade insatser 2019 och 2020 mot prostitution. De genomförde också riktade insatser mot thaimassagesalonger i Södertälje under 2019 där det i 12 av 13 fall upptäcktes att prostitution bedrevs i dessa verksamheter. Därför ombads lokalpolisen Södertälje att kommentera denna statistik, om de anmälda brotten är egeninitierade eller inte. Vetskap kring detta skulle påvisa huruvida polisens riktade uppsökande insatser mot prostitution under dessa år är reflekterat i statistiken över antal anmälda brott. Polisen har inte haft möjlighet att återkoppla. Med vetskap om polisens tidigare riktade insatser får det dock antas troligt att de kan ha genererat ett högre antal anmälda brott gällande både köp av sexuell tjänst samt koppleri under åren 2019 och 2020.

Köp av sexuell handling av barn under 18 år – från 2020 Utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal	0	4	..	1	3

Utnyttjande av barn för sexuell posering, inkl. grovt, under 18 år

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal	0	3	1	..	25

Kontakt med barn i sexuellt syfte (grooming) under 15 år

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal totalt	0	3	2	..	1
Antal flicka	..	3	1	..	..
Antal pojke	..	..	1	..	1

Människohandel för sexuella ändamål i alla åldrar. Samtliga anmälda brott var mot vuxen/person över 18 år

ÅR	2017	2018	2019	2020	2021
ANTAL	1	0	..	..	2

Barnpornografibrott

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal	5	13	21	19	18

7. Avslutande diskussion

Målet med detta projekt har varit att kartlägga omfattningen av prostitution och människohandel för sexuella ändamål, vilka uttryck det tar sig, vilka villkor som dikterar fenomenet, vilka arenor det sker på samt vilka behov av insatser som finns.

Denna kartläggning har visat på vilka olika typer av arenor som prostitution förekommer på och förmedlas via i Södertälje. Prostitution och människohandel förekommer i flera olika arenor, de mest framträdande är olika forum, appar och webbsidor online, i lägenheter, thaimassagesalonger samt även i gatumiljö. Det omfattar och drabbar flera olika grupper av personer. Barn, ungdomar och vuxna, både män och kvinnor, förekommer bland de personer som befinner sig i eller utsätts i prostitution. Det är personer med olika bakgrunder och de utsätts eller befinner sig i prostitution på grund av olika orsaker. Särskilt framträdande riskfaktorer har varit unga personer med funktionsnedsättningar, i huvudsak unga flickor med neuropsykiatriska diagnoser, samt personer med psykisk ohälsa, missbruk och ekonomiska svårigheter. Olika typer av utsatta migranter har visat sig vara särskilt utsatta. Det är endast män som grupp som framkommit vara köpare av sexuella tjänster. Trots ett stort mörkertal har det konstaterats att både myndigheter samt kommersiella och civila aktörer kommer i kontakt med problematiken.

Det finns fler arenor och faktorer som inte har täckts in i denna kartläggning, vilket i ett fortsatt projekt är att ta hänsyn till för att samla in ytterligare information av omfattningen.

Det har inte förts en jämförande diskussion med andra städer eller lokala kontexter. Den lokala lägesbild som presenterats bekräftar dock till stor del den kunskap som finns om det nationella läget i Sverige. Utifrån det underlag som framgår i denna kartläggning bedöms Södertälje därmed inte avvika i jämförelse med den nationella lägesbilden. Med det sagt föreligger starka incitament att arbeta aktivt med dessa frågor i den lokala kontexten då det är kartlagt att problematiken förekommer i Södertälje. Några av de faktorer som lyfts i kartläggningen som är att bedöma som mer specifika för Södertälje och dess lokala kontext är den organiserade

brottsligheten och, till viss del, hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa två faktorer är att ta särskild hänsyn till och eventuella kopplingar mellan dessa och prostitution och människohandel rekommenderas att undersökas närmare i Södertälje.

7.1 Framsteg under projektets gång

De åtgärder som vidtagits under projektets gång inom socialtjänstens verksamheter är följande

- En arbetsgrupp inom socialtjänsten med representanter från flertalet enheter har skapats
  - i detta forum har en rutin för socialtjänstens samverkande arbete kring prostitution och människohandel tagits fram
  - kunskapsunderlag har tagits fram och delats ut
  - aktuella ärenden har diskuterats
- Information om Södertälje kommuns avtal med Stockholms stad och dess verksamheter har spridits till socialtjänstens olika enheter
- Under 2022 var totalt 41 stycken kommunanställda anmälda till Stockholms stads tre utbildningstillfällen i *Prostitution, människohandel och köp av sexuella tjänster*. De allra flesta var socialsekreterare
- Andra utbildningsinsatser har gjorts internt. Vissa medarbetare har gått Nationellt Metodstöds webbutbildning om *Människohandel med barn och unga*
- Föreningar som arbetar med utsatthet bland unga tjejer, bland annat sexuell exploatering, har föreläst för medarbetare inom barn och ungdom
- Inom ramen för delmålet om kompetens- och kunskapsutveckling i Södertälje kommuns handlingsplan mot våld i nära relation hölls en föreläsning om *Barn, ungdomar och nätpornografi*. Föreläsningen var öppen för samtliga kommunanställda samt några utvalda civila aktörer och fick stor uppslutning då drygt 80 personer var anmälda.

7.2 Fortsatt arbete

Denna kartläggning knyter an till Södertälje kommuns handlingsplan mot våld i nära relation men visar på att ytterligare arbete inom området prostitution och människohandel behövs. En rekommendation för framtida arbete är fortsatt samverkan mellan kommun och kommersiella aktörer, som fastighetsägare, för att utbyta erfarenhet och delta i kunskapshöjande insatser. Södertäljes nätverk med kommunens sociala boendeenhet, fastighetsägare och Kronofogden är ett sådant forum där samverkan kan utvecklas ytterligare med fokus på frågor kring prostitution och människohandel. Vidare, de flertal kontakter som har knutits med olika lokala och regionala aktörer har skapat en god grund för ett fortsatt arbete med dessa frågor i Södertälje.

En sådan kontakt är socialtjänstens påbörjade samarbete med polisen som får antas ha fortlöpt som planerat om polisen inte hade begränsats av den våldskalering som präglade Södertälje under hösten 2022. Utan ett fördjupat samarbete med polisen har inte kopplingen mellan organiserad brottslighet och prostitution kunnat undersökas närmare på ett tillfredsställande sätt i denna kartläggning. Indikationer på kopplingar har dock framkommit varpå det finns starka incitament för både kommun och polis att framöver samverka kring detta.

Inom prostitution och människohandel för sexuella ändamål i Sverige är de största grupperna köpare av sexuella tjänster samt utländska kvinnor i prostitution som befinner sig tillfälligt i landet. Som kartlagt i tidigare forskning och som även framgår av denna kartläggning kommer dessa grupper till stor del inte till myndigheternas, och särskilt inte socialtjänstens, kännedom. Därav krävs ett särskilt fokus på dessa grupper med anpassade arbetsmetoder utifrån denna

vetskap. Samverkan mellan olika myndigheter och även civila aktörer är väsentligt i ett sådant arbete. För socialtjänstens del behöver samverkan i huvudsak med polisen utvecklas för att ett verkningfullt arbete ska bedrivas inom kommunen.

I Brås rapport *Metodstöd för kartläggning tre våldstyper*⁹³ där prostitution och människohandel är en av våldstyperna, nämns en rad tillvägagångssätt och förslag på metoder för att kartlägga denna typ av våld. Flera av dessa metoder har använts i denna kartläggning men rapportens förslag på ytterligare tillvägagångssätt kan vara en väg framåt för Södertälje i arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Exempelvis är ett riktat uppsökande arbete av socialtjänst och polis för att nå de grupper som är kartlagda som särskilt utsatta ett sådant tillvägagångssätt som rekommenderas.

Samtliga sådana insatser kräver samverkande strukturer mellan kommun och andra aktörer. En fungerande och kontinuerlig samverkan är avgörande för att ett lokalt arbete i Södertälje som förebygger och bekämpar prostitution och människohandel för sexuella ändamål ska utvecklas.

---

⁹³ [Brå och Jämställdhetsmyndigheten, 2022](#)

8. Referenser

- Aftonbladet (2021). "Onlyfans kan definitivt vara en inkörsport till prostitution"
- Ahlin, Maria och Stigberg, Ulrica (2016). Visuell drog: om barn, unga och nätporr. Kalla kulor Förlag.
- Alltid sedd (u.å) Prostitution och sexuell exploatering
- Brottsförebyggande rådet Brå (2020). Om statistiken
- Brottsförebyggande rådet Brå (2022a). Köp av sexuella tjänster. En uppföljning av lagens tillämpning. Rapport 2022:3
- Brottsförebyggande rådet Brå (2022b). Utnyttjande av barn genom köp av sexuella tjänster En uppföljning av lagens tillämpning. Rapport 2022:4
- Brottsförebyggande rådet Brå (2022c). Tore 2 – En myndighetsgemensam insats mot organiserad brottslighet i Södertälje. Rapport 2022:2
- Brottsförebyggande rådet Brå (2022d). Klassificering av brott - Anvisningar och regler, version 10.0, Januari 2022
- Brottsförebyggande rådet Brå (2022e). Regionala variationer
- Brottsförebyggande rådet Brå och Jämställdhetsmyndigheten (2022). Metodstöd för kartläggning av våldstyper
- Brottsförebyggande rådet Brå (u.å). Sök statistik över anmälda brott
- Child10, #Intedinhora och Ellencentret (2020). Ingen hörde ropen på hjälp
- Dagens nyheter (2020). Lägenheter i centrala Stockholm används för prostitution
- Folkhälsomyndigheten (2019). Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige 2017 – Resultat från befolkningsundersökningen
- Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd Forte (2019). Sugardejting – sexköp eller het romans?
- Jämställdhetsmyndigheten (2019). Manual vid misstanke om människohandel. En stöd- och skyddsprocess för offer för människohandel i Sverige. Andra omarbetade upplagan. National Referral Mechanism
- Jämställdhetsmyndigheten (2021a). Prostitution och människohandel. Slutredovisning av uppdrag att stärka arbetet mot att barn och unga respektive vuxna utnyttjas i prostitution och människohandel, samt kartlägga omfattningen av prostitution och människohandel. Rapport 2021:23.
- Jämställdhetsmyndigheten (2021b). Prostitution och människohandel
- Jämställdhetsmyndigheten (2022a). Expertstöd mot människohandel – kända fall 2021 | Dnr: ALLM 2022/159 1
- Jämställdhetsmyndigheten (2022b). Lägesanalys: ökad utsatthet för ukrainska kvinnor på flykt
- LT (2019). Prostitution på flera massagesalonger i Södertälje – polisen: "Mycket bevis har framkommit"
- LT (2021a). Så ska brottsligheten övervinnas med fred.
- LT (2021b). Kö långt ner på gatan för julkassen – "Det är räddningen"
- LT (2022a). Vi tar initiativ för ett tryggare Södertälje;
- LT (2022b). "Nu får det vara nog" – de ortodoxa kyrkorna vill agera mot brottsligheten.
- Länsstyrelsen Stockholm (2015). Prostitutionen i Sverige 2014 – En omfattningskartläggning. Rapport 2015:10

- Länsstyrelsen Västernorrland (2021). "Ja men att nån hade varit öppen och sagt att – du kan alltid komma och prata med mig" – Barn och ungas erfarenheter av prostitution i Västernorrland och Jämtland hösten 2020
- Länsstyrelsen Stockholm (2022a). Stockholmsenkäten. Extrafrågor om våld och våldsutsatthet i nära relation.
- Länsstyrelsen Stockholm (2022b). ANDTS-samordning Stockholmsenkäten – statistik om unga
- Nationellt centrum för kvinnofrid NCK (u.å). Människohandel för sexuella ändamål
- Nationellt centrum för kvinnofrid NCK (2021). Norrlandslän samarbetar mot prostitution
- Nationellt Metodstöd mot prostitution och människohandel NMT (u.å). Hur många och vilka säljer sexuella tjänster i Sverige?
- Ombudsmannen mot kommersiell sexuell exploatering av barn OKSE (2022). Alla tittade men ingen såg
- Polisen (2019). Människohandel – lagar och fakta
- Polisen (2021a). Människohandel för sexuella och andra ändamål. Lägesrapport 22. Polismyndigheten rapport för 2020
- Polisen (2021b). Sexualbrott – lagar och fakta
- Polisen (2021c). "Är det delbart?"
- Polisen (2022). 26-åring döms för omfattande sexualbrott mot barn
- Proposition 2021/22:231. Skärpt syn på våldtäkt och andra sexuella kränkningar
- RFSL Ungdom (2015). Sex för X – sex mot ersättning bland unga HBTQ-personer
- Riksrevisionen (2021). Internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn – stora utmaningar för polis och åklagare. RIR 2021:25
- Statistikmyndigheten SCB (2022). Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2021 och befolkningsändringar 2021
- Skolverket (2022). Sexualitet, samtycke och relationer
- Socialstyrelsen (2016). Våld - Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer
- Svedin, Landberg och Jonsson (2021). Unga, sex och internet efter #metoo om ungdomars sexualitet och utsatthet för sexuella övergrepp och sexuell exploatering i Sverige 2020/2021
- Svenska dagbladet (2022). "Kommer inte bli fler sexköpare i fängelse"
- Svenska kyrkan (2019). Migration Integration och Gemenskap
- Sveriges Domstolar (2021). Frivårdspåföljder
- Sveriges Radio (2019). Utbredd barnsexhandel på sugardejtingsajter
- Sveriges Radio (2022a). Skjutningarna i Södertälje – tre döda på två veckor
- Sveriges Radio (2022b). Män köper sex av barn på svensk sugardejting-sida
- Sveriges Riksdag. Brottsbalk (1962:700). 6 kap. Om sexualbrott
- Sveriges Riksdag. Brottsbalk (1962:700). 16 kap. Om brott mot allmän ordning
- Sveriges Riksdag. Rättegångsbalk (1942:740). 19 kap. Om laga domstol
- Sveriges Television (2015a). Omfattande prostitution bland flickor på HVB-hem
- Sveriges Television (2015b). Så gjordes programmet "På promenad"
- Sveriges Television (2021a). Handbok mot organiserad brottslighet ska tas fram i Södertälje
- Sveriges Television (2021b) Polis larmar: Risk för ökad prostitution när fler säljer nakenbilder

Sveriges Television (2022). 26-årig Södertäljebo döms för elva barnvåldtäkter

US Department of State (2022). Trafficking in Persons Report. July 2022

Åkerman, Ingrid och Svedin, Carl Göran (2012). Kartläggning av insatser mot prostitutionen i Stockholm, Göteborg och Malmö. Delrapport 2 ur Prostitution i Sverige – Kartläggning och utvärdering av prostitutionsgruppernas insatser samt erfarenheter och attityder i befolkningen. Linköpings Universitet

Åklagarmyndigheten (u.å). Södertörns åklagarkammare

9. Bilagor

Bilaga 1

Tre rekvisit behöver vara uppfyllda för att människohandel av en vuxen person ska bedömas ha skett. De är:

- Gärningsmannen har vidtagit någon av följande *handelsåtgärder*: rekrytering, transport, överföring, mottagande eller inhysande av offer för människohandel
- Det finns ett *exploaterings*syfte eller utnyttjandesyfte där människohandlare erhållit en ekonomisk eller annan vinning av den exploatering som offret blir utsatt för. Det räcker med att syftet med att exploatera har funnits.
- Gärningsmannen har använt ett *otillbörligt medel* som hot, fysiskt våld eller annat tvång, bortförande, bedrägeri, vilseledande, maktmissbruk eller missbruk av en persons utsatta belägenhet som påtryckning för att kunna utföra någon av handelsåtgärderna.

Vid människohandel av barn behöver inte det tredje rekvisitet vara uppfyllt.⁹⁴

Koppleri är när någon främjar eller på ett otillbörligt sätt ekonomiskt utnyttjar att en annan person har tillfälliga sexuella förbindelser mot ersättning. Det är koppleri om någon helt eller delvis upplåter en lägenhet med vetskap om att den används för tillfälliga sexuella förbindelser mot ersättning. Straffet är fängelse i högst fyra år. Vid grovt brott är straffet fängelse i lägst två år och högst tio år. Hallickverksamhet faller under koppleri.⁹⁵

Bilaga 2

Följande brottskoder begärdes det ut statistik på:

- Brottskod 4024 → Köp av sexuell tjänst (Brb 6 kap. Sexualbrott 11 §)
- Brottskod 0609 → Koppleri, inkl. grovt (Brb 6 kap. Sexualbrott 12 §)
- Brottskod 0681 → Kontakt med barn i sexuellt syfte (grooming) med flicka under 15 år (Brb 6 kap. Sexualbrott 10 a §)
- Brottskod 0682 → Kontakt med barn i sexuellt syfte (grooming) med pojke under 15 år (Brb 6 kap. Sexualbrott 10 a §)
- Brottskod 0610 → Köp av sexuell handling av barn under 18 år - (från 2020 Utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling) (Brb 6 kap. Sexualbrott 9 §)
- Brottskod 0611 → Utnyttjande av barn för sexuell posering, inkl. grovt, under 18 år (Brb 6 kap. Sexualbrott 8 §)

⁹⁴ Jämställdhetsmyndigheten, 2019

⁹⁵ Polisen, 2021b

- Brottskod 0418 → Människohandel för sexuella ändamål med barn under 18 år (Brb 4 kap. Brott mot frihet och frid 1 a §)
- Brottskod 0419 → Människohandel för sexuella ändamål med person över 18 år eller äldre (Brb 4 kap. Brott mot frihet och frid 1 a §)
- Brottskod 1607 → Barnpornografibrott (Brb 16 kap. Brott mot allmän ordning 10 a §)
- Brottskod 1608 → Internetrelaterat barnpornografibrott (Brb 16 kap. Brott mot allmän ordning 10 a §)

Kontakt med barn under 15 år i sexuellt syfte, så kallad *grooming* är en manipulationsprocess som utövas mot ett barn i syfte att kunna begå sexuella övergrepp mot barnet. Förövaren gör sig viktig i barnets liv och bygger upp ett förtroende genom att finnas där för barnet. En del av groomingprocessen går också ut på att särskilt identifiera och fokusera på barn som tillhör riskgrupper. Kommersiell sexuell exploatering av barn och ungdomar börjar ofta genom att de utsätts för grooming.⁹⁶

Utnyttjande av barn för sexuell posering är när ett barn skildras sexuellt i bild eller film. Lagrummet avser både barn under och över 15 år, men skillnaden är att för barn mellan 15 – 17 år förutsätts att poseringen varit ägnad åt att skada barnets hälsa eller utveckling. Om barnet eller tredje part får någon typ av ersättning för posering bedöms det vanligtvis vara skadligt för barnets hälsa eller utveckling.⁹⁷ Det är alltså ett sexualbrott där någon form av ersättning kan ha utgått eller inte.

Barnpornografibrott kan föreligga om någon "[...] skildrar, innehar, sprider, producerar eller på annat sätt befattar sig med pornografiska bilder av barn" och det omfattar både bilder som föreställer verkliga och fiktiva barn.⁹⁸

Förbudet mot köp av sexuell handling av barn infördes 2005 och fick 2020 nuvarande rubricering *utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling*. Straffbestämmelsen har följande lydelse: "Utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling är när någon förmår ett barn och/eller ungdom som ännu inte fyllt arton år att mot ersättning delta i en sexuell handling." Sedan augusti 2022 gäller en skärpt straffpåföljd genom att minimistraflet höjdes från böter till fängelse i sex månader samt att en särskild straffskala om fängelse i högst ett år om gärningen är mindre grov infördes.⁹⁹

Bilaga 3

Tabell över antal beslutade brottsmisstankar uppdelat på valda brottskoder, årtal och beslutsgrupperna strafföreläggande och åtal från Södertörns åklagarkammare

---

⁹⁶ OKSE, 2022; Sveriges Riksdag

⁹⁷ OKSE, 2022; Sveriges Riksdag

⁹⁸ OKSE, 2022; Sveriges Riksdag

⁹⁹ Polisen, 2021b; Sveriges Riksdag; Brå, 2022b

Beslutade brottsmisstankar. Valda brottskoder. Södertörns åklagarkammare.			
Period	Brottskod	Beslutsgrupp	Antal
2017-12	0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering	Åtal	7
2017-12	4024 Köp av sexuell tjänst	Strafföreläggande	1
2017-12	4024 Köp av sexuell tjänst	Åtal	4
2018-12	0609 Koppleri	Åtal	1
2018-12	0610 Utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling	Åtal	1
2018-12	0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering	Åtal	2
2018-12	4024 Köp av sexuell tjänst	Åtal	1
2019-12	0610 Utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling	Åtal	14
2019-12	0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering	Åtal	41
2020-12	0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering	Åtal	67
2020-12	4024 Köp av sexuell tjänst	Strafföreläggande	2
2020-12	4024 Köp av sexuell tjänst	Åtal	4
2021-12	0610 Utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling	Åtal	2
2021-12	0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering	Åtal	76
2021-12	0681 Kontakt för att träffa en flicka under 15 år i sexuellt syfte	Åtal	3
2021-12	4024 Köp av sexuell tjänst	Strafföreläggande	5
2021-12	4024 Köp av sexuell tjänst	Åtal	5

Selection Status:
 Period: 202112, 202012, 201912, 201812, 201712
 Beslutsgrupp: Strafföreläggande, Åtal
 Åklagarkammare: 107 Södertörn
 Brottskod: 10 of 1179
 Mått: Beslutade Brottsmisstankar

Bilaga 4

Tabell över unika ärenden redovisat utifrån brottskod och antal brottsmisstankar med beslut om åtal som handlagts av Södertälje tingsrätt och beslut om strafföreläggande där brottsplats varit Södertälje kommun under åren 2017–2021

Brottskod	Beslut	Beslutsår	Antal
0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt, under 18 år	Åtal	2020	1
0610 Utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling*	Åtal	2021	1
0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt, under 18 år*	Åtal	2021	33
0610 Utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling	Åtal	2019	1
4024 Köp av sexuell tjänst**	Åtal	2017	2
4024 Köp av sexuell tjänst**	Åtal	2018	1
0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt, under 18 år	Åtal	2019	1
0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt, under 18 år	Åtal	2021	2
0610 Utnyttjande av barn under 18 år genom köp av sexuell handling	Åtal	2018	1
0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt, under 18 år	Åtal	2020	1
4024 Köp av sexuell tjänst	Åtal	2021	1
0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt, under 18 år	Åtal	2021	5
0681 Kontakt med flicka under 15 år i sexuellt syfte	Åtal	2021	2
0611 Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt, under 18 år	Åtal	2021	1
4024 Köp av sexuell tjänst	Åtal	2017	1
4024 Köp av sexuell tjänst	Strafföreläggande	2017	1
4024 Köp av sexuell tjänst	Åtal	2020	3

Totalt: 13 unika ärendenummer + 1 unikt strafföreläggande

De rader som är markerade i samma färg annan än svart indikerar att de utgör ett och samma unikt ärende.

Bilaga 5

Tabell över antal beslutade brottsmisstankar uppdelat på valda brottskoder, årtal och beslutsgrupperna strafföreläggande och åtal från Södertörns åklagarkammare

Period	Brottskod	Beslutsgrupp	Beslutade Brottsmisstankar(Antal)
2017-01	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2017-03	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2017-05	1607 Barnpornografibrott	Strafföreläggande	1
2017-05	1607 Barnpornografibrott	Åtal	4
2018-02	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2018-02	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2018-03	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2018-04	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2018-06	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2018-09	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2018-11	1607 Barnpornografibrott	Åtal	4
2018-11	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2
2018-12	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2019-01	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	3
2019-02	1607 Barnpornografibrott	Strafföreläggande	1
2019-03	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2
2019-05	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2019-05	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2
2019-06	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2019-08	1607 Barnpornografibrott	Åtal	10
2019-08	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	5
2019-10	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2019-10	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2019-12	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2020-02	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2
2020-03	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	6
2020-04	1607 Barnpornografibrott	Åtal	5

2020-05	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2020-05	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2
2020-06	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Strafföreläggande	1
2020-06	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2020-07	1607 Barnpornografibrott	Åtal	6
2020-07	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2020-10	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	24
2020-11	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	9
2020-12	1607 Barnpornografibrott	Åtal	10
2020-12	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Strafföreläggande	1
2020-12	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	4
2021-01	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2021-01	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2021-02	1607 Barnpornografibrott	Åtal	2
2021-02	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	3
2021-03	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2
2021-04	1607 Barnpornografibrott	Åtal	6
2021-05	1607 Barnpornografibrott	Åtal	13
2021-05	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	4
2021-06	1607 Barnpornografibrott	Åtal	3
2021-07	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2021-08	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2
2021-09	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2021-09	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2021-10	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1
2021-11	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	6
2021-12	1607 Barnpornografibrott	Åtal	1
2021-12	1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	1

Bilaga 6

Tabell över unika ärenden redovisat utifrån brottskod och antal brottsmisstankar med beslut om åtal som handlagts av Södertälje tingsrätt och beslut om strafföreläggande där brottsplats varit Södertälje kommun under åren 2017–2021

Brottskod	Beslutsgrupp	Beslutsår	Antal
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2018	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2018	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2018	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2019	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2019	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2020	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2020	2
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Strafföreläggande	2020	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2020	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2020	1
1607 Barnpornografibrott	Åtal	2021	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2021	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2021	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2021	1
1608 Internetrelaterat barnpornografibrott	Åtal	2021	1
1607 Barnpornografibrott	Åtal	2021	1